

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tujostvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštnice hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Veličasten praznik kmečkega ljudstva na Krškem polju

Slovesnost je obiskalo okrog 10.000 ljudi — Velike manifestacije za kralja in državo

Vsakoletni kmetijski pohod na zgodovinsko Krško polje je z brigo Jahalnega in dirkalnega društva v Krškem, osobito pa po prizadevanju podjetnega predsednika g. Antona Glihe, ki ga je z delovnimi člani pred leti obudil k življenju, postal eden najlepših praznikov našega kmetijskega ljudstva.

Prežet ljubezni do rodne grude in domovine hiti vsako leto narod k proslavi svojega velikega dne na Krško polje, zavedajoč se, da so prav na tem polju naši pradedje doprinesli prvo krvavo žrtev za naše osvobojenje. Ta prelep praznik, ki je združen z zanimivimi razstavami, konjskimi in kolesarskimi dirkami, je po svojem pomenu doslej še vedno prekašal in znatno nadkriljeval vse druge podobne prireditve, letos pa je izzvenel še v veličastno in mogočno manifestacijo jugoslovnski misli.

V nedeljo že navsezgodaj so se pričele pomikati v Krško neštivilne množice ljudstva, ki so se ogromno povečale s prihodi dopoldanskih vlakov in avtobusov. Vse ceste so kazale praznično lice. Mesto je bilo v zastavah, v zelenju in cvetju, vzdolž savskega brega pa so silili v modrino prekrasnega jutra številni mlaji z jugoslovnskimimi trobojnicami. Na velikem in prostornem živinskem sejmišču ob Savi, kjer se je vršila

razstava konj in goveje živine

pa je bilo v vsej dolžini in širini natrpano polno plemenite živine, ki so jo naši umni gospodarji in kmetovalci dovedli iz vseh krajev. Krasna živina, ki so jo posetniki občudovali na razstavnem prostoru, je bila vsem vidna priča skrbi, ki jo naš kmet posveča vzgoji bikov, krav in telic dolenske sive pasme. Ljubitelji konj so s prav odličnim uspehom razstavili veliko število zelo iskrih konjičev, saj je splošno znano, da je osobito po tej dolini konjereja zelo razširjena in po vseh dolinskih vaseh menda ni gospodarja, ki bi se ne mogel izkazati vsaj z eno diplomato ali kolajno za umno konjerejo.

Na razstavnem prostoru, ki je bilo podobno pravemu mravljšču, sta imeli ocenjevalni komisiji obilo posla. Pod predsedništvom inž. Jelačina se je vršilo ocenjevanje goveje živine po živinozdravnikih g. Vizjaku in g. Varlu, kmetijskih referentih g. Ambrožu in Mahorčiču in gg. Rešniku, Grebencu, Stovičku, Strgarju in Pircu. Ocenjevanje konj pa je izvršila komisija pod predsedstvom narodnega poslanca g. Lovra Petovarja in so sodelovali še gg. Zupančič, veterinarski inšpektor Pavlin, živinozdravnik dr. Čeh, Skuhala in Grad. Kljub temu, da se je na tem prostoru gnetlo ljudi in živine ni bilo beležiti nobene nezgode.

Gasilska godba je pod vodstvom strokovnega učitelja g. Jožka Zabkarja že v ranih dopoldanskih urah dvignila praznično razpoloženje in ves dan neumorno sodelovala pri prireditvi.

Medtem, ko se je na razstavnem prostoru vršilo premiranje konj in goveje živine, sta godba in mnogo občinstva odšla na kolodvor k sprejemu gostov. Vlak je pripeljal ogromno množico kmetovalcev in prijateljev. Med gosti je bilo opaziti senatorja gg. dr. Ivana Hribarja in dr. Valentina Rožiča in narodne poslance gospode Iv. Prekorška, dr. Staneta Rapeta, Ivana Ureka, Albina Komana in Antona Klinca ter bivšega poslanca župnika g. Janka Barleta. Pozdravil jih je na kolodvoru domači poslanec g. Alojzij Drmelj. Del številnih gostov je odšel takoj na ogled konjske in živinorejske razstave, drugi pa so čakali na prihod zagrebškega vlaka ob 10.20, ki je dobil še novih gostov iz drugih banovin. Na kolodvoru so se zbrali gg. senatorji, poslanci in banovinski svetniki, krški župan g. Pfajfar, dekan g. Kurent, sreski načelnik dr. Vrečar in drugi,

da sprejmejo in pozdravijo ministra dr. Alberta Kramerja in druge goste.

Ko je vlak zavozil v postajo, je godba z igrala koračnico in ko je izstopil g. minister s poslancema gg. Dimitrijevičem iz vardarske in Milutinovičem iz drinske banovine, sta jih srčno pozdravila in jim želela dobrodošlico predsednik banovinskega odbora senator g. dr. Janko Rajar in krški župan g. Jožko Pfajfar. G. minister se je za sprejem iskreno zahvalil in se nato v spremstvu domačih funkcionarjev napotil na razstavo. G. minister in drugi gostje so si z zanimanjem ogledali razstavljene lepe živali. Osobito so bili vzradoščeni konjerejci, ko se je med njimi pojavil minister g. dr. Kramer in prisostvoval premiranju konj.

Po ogledu razstave se je g. minister deli časa razgovarjal s kmeti iz okolice, ki so mu potožili svoje križe in težave. Gospod minister jim je v razgovoru pojasnil dosedanje ukrepe države v zaščito kmečkega prebivalstva ter jim zagotovil, da bo vlada storila vse, kar je v njeni moči, da pomaga predvsem kmetu v sedanjih hudih časih. Nato je povabil senator g. dr. Rajar ministra g. dr. Kramerja, senatorje in poslance na kosilo v svojem domu.

Medtem je oživel drevored za krško farno cerkvijo. Od vseh strani so prihajali strumni konjeniki, moške in mladeniči iz okoliških vasi, na čilih konjičih, vsi lepo okrašeni s šopki in pisanimi trakovi. Obenem so se zbirale pestre skupine okrašenih voz, da se izkažejo v sprevodu. Sama zdrava mladina veselih in zadovoljnih obrazov prepeva narodne pesmi. Do pol 12. ure je bil ves prostor okoli farne cerkve podoben živemu pisanemu obroču okrog božjega hrama. Rediteljstvo z g. Vičičem na čelu je imelo obilo posla, da je pisane skupine oblikovalo v učinkovit sprevod.

Sprevod

je otvorila mogočna skupina preko 200 kolesarjev, ki so počasi vozili pred konjenico. Na čelu

konjenikov je jezdil župan g. Jožko Pfajfar z veliko zastavo, za njim pa strumno in ponosno četa fantov, ki so kljub temu, da je živalim nagajala godba, kakor uliti sedeli na konjih. Strumno in ponosno je s praporom na čelu korakala četa Zveze kmetijskih fantov in deklet in prepevala pesmi. Za gasilsko godbo, ki je pridno svirala koračnice, so se pomikale skupine olepšanih voz, prikazujoč kmečko življenje v najrazličnejših oblikah. Velikovaščani so na širokem vozu imeli postavljeno pravcato hišo in so skupino nazvali «Zimski večer». Temu primerno je bilo porazdeljeno tudi delo v hiši. Dekleta so luščila fižol in ružila koruzo, fantje pa v možnarjih pripravljali kašo. Manjkalo jim ni dobrega dolenskega cvička in z njim vred tudi ne dobre volje, ki so jo izražali z ubranimi popevkami. Za temj so se postavila dekleta z Drnovega s predicami in prejoovijalkami, ki so kar tekmovala v pridnosti pri delu. Senušani so prikazali škropljenje v vinogradu, ki so ga prav posrečeno napravili na svojem vozu, fantje iz Brezja pa so z njimi vozili prav tako živahno gostilno. Za gostilno je ropotalo v mlinu in stopah Smedničnanov, z voza kovaškega rokodelca iz Hrastja pa je odmeval glas železa in jekla. Prvo trgatev so v skupini prikazale dekleta in fantje iz Hrastja, ki so z rano dozorelo črnino okusno ozaljšali voz. Sledili so zopet trije vozovi stasitih Drnovčanov s kosci in posrečenimi krojači. Učinkoviti v sprevodu so bili vrvarji iz Bučke. Postavili so se pa tudi z lepim petjem, s katerim so spremljali svoje delo. Prav z uspehom sta sodelovala v skupini lončar od Sv. Križa in skupina «Vinska trgatev». Veniše so letos nastopile pod geslom «Slive lupile» prav posrečeno. Manjkalo seveda ni «kmečke ofceti», ki so jo pristno podali na svojem vozu Skopičani. Razen teh so nastopile še številne druge zanimive in posrečene skupine, zaključili pa so sprevod drnovski mlatiči, ki so vztrajno mlatili na pripravljenem podu voza.

Pestri sprevod je krenil skozi Krško mimo bolnišnice po glavni cesti v Leskovec, nato pa mimo Koritnika na Celino, kjer je v zadnjem tednu zrasla cela naselbina s številnimi paviljoni, okrepčevališči, dirkališčem in vsem, kar je potrebno, da so se mogle razmahniti silne množice, katere je privabil na Krško polje ta veličastni kmetijski praznik.

Vso pot so pestri sprevod občudovali tisoči gledalcev in pozdravljali skupine. Ko je sprevod šel mimo hiše senatorja g. dr. Rajarja, ni bilo ne konca ne kraja ovacijam ministru dr. Kramerju, senatorjem in poslancem, ki so z oken gledali sprevod.

Svečani sprevod se je ustavil na slavnostnem prostoru, katerega vhod je krasil velik slavolok z napisom: «Dobrodošli in pozdravljeni sinovi in hčerke naših kmetijskih hiš!»

Popoldne okrog 14. je prispel z avtomobilom minister socialne politike in narodnega zdravja g. Ivan Pucelj, ki se je dopoldne mudil na proslavi gasilcev v Brežicah. Odpeljal se je takoj na Krško polje, kjer se je sestel z ministrom dr. Kramarjem, senatorji in poslanci. Med zborovanjem, ki je nato sledilo, je prispel tudi ban dravske banovine g. dr. Drago Marušič, ki je bil dopoldne na proslavi jubileja Rogoške Slatine.

Zbor je otvoril predsednik sreske organizacije JRKD gosp. Anton Gliha, ki je predlagal za predsednika kmečkega tabora senatorja g. dr. Rajarja, kar je bilo sprejeto z velikim odobravanjem. Senator g. dr. Rajar je nato v kratkem govoru pozdravil došla ministra in vse senatorje in narodne poslance. Vihar navdušenja je nastal, ko je posebej pozdravil tudi bivšega narodnega poslanca župnika g. Janka Barleta. Nato je kot prvemu podelil besedo domačemu poslancu krškega sreza g. Alojziju Drmelju.

Narodni poslanec g. Alojzij Drmelj

je v svojem govoru med drugim dejal:

«Vsako leto se zbiramo na Krškem polju, da obudimo spomin na velike dogodke pred 360 leti, ko so se naši predniki borili za svojo staro pravdo. Na tisoče in tisoče slovenskih in hrvatskih kmetov je padlo v tej borbi. Njihovo trpljenje ni zajezilo razvoja junaškega napora našega kmeta, da bi se otresel tujega jarma, toda v srcih in dušah našega naroda ni bilo svobode, dokler se nismo otresli Srbi, Hrvati in Slovenci zadnjih ostankov gospodarske in narodne sužnosti in si priborili svojo lastno državo. Narodna država nam je porok, da bomo postali tudi na gospodarskem polju svobodni. Zemlja, za katero so se borili naši predniki pod vodstvom Matije Gubca, prehaja zdaj na ukaz našega modrega vladarja (dolgotrajne ovacije kralju) v last našega kmeta po agrarni reformi. Danes pa je prav pomemben dan tudi zato, ker praznujejo na ta dan kmečki praznik po vsem slovanskem svetu, na Češkoslovaškem, na Poljskem in v Bolgariji, a v Bratislavi je pričel zasedati zbor slovanske kmečke mladine. Na milijone kmečkega prebivalstva slavi danes svoj praznik. Le v slogi je moč in zato končujem svoj govor z vzklikom: Naj živi v slogi združen jugoslovanski kmet!»

Besedo je prevzel nato navdušeno pozdravljen

minister g. Ivan Pucelj,

ki je med drugim dejal:

«Ena reč je, za katero hrepenimo najbolj, ki je vsakomur sveta, ki jo vsi ljubimo in vsi spoštujemo, to je naš dom, ki nas je hranil, ki nas je učil jezika in vere, ki nas je napravil za človeka. Med vsemi domovi pa je brez dvoma najlepši, najpomembnejši in najsveteljši kmetijski dom.

Na Krškem polju praznujemo že leta in leta naš kmetijski praznik, praznik kmetijske hiše in kmetijskega dela, kmetijskega doma in kmetijskega

življenja v spomin na borbe za svobodo kmeta na lastni grudi.

Mi nismo imeli lastne države in zato so, žal, v našem preprostemu človeku čut, smisel in razumevanje za veliko državno vrednoto tako slabo razviti. To je ono nezdravo v naši dosedanji vzgoji. Naloga kmetijskega praznika je, da vzbudi pravo ljubezen do rodne grude, do domače zemlje, ljubezen do našega skupnega velikega doma, do naše države. Ni obstoja, ne življenja posameznika brez velikega skupnega doma, kaj šele napredka na gospodarskem, socialnem, prosvetnem in političnem polju brez močne in velike skupne države. Zato mora biti naš kmetijski praznik ogrišče velike ljubezni do države in vzgoja za pravilno razumevanje te največje vrednote. Živeli smo v tuji državi, ki nas je smatrala za hlapce. Ni čuda, če zaradi tega v nas nekaj ni bilo prave državne zavesti in državne ljubezni. Prišli smo slabo pripravljeni v naš novi dom. Toda naloga takih taborov je prav ta, da zažgemo velik plamen v dušah in srcih, da bomo znali ceniti, kaj je to lastna država, lastna narodna svoboda. Vse dobite na svetu za denar in zlato, narodne svobode pa ne morete kupiti z denarjem in bogastvom, marveč samo s svežo, vročo krvjo, ki teče na bojnih poljanah.

Če bomo znali ohraniti svojo narodno svobodo, se bo vse drugo lahko uredilo. Potem bomo imeli lahko tudi versko svobodo, svobodo vesti, politično svobodo, stanovsko svobodo in vsako ostalo svobodo, ki je sploh možna. Danes se moramo razhajati s Krškega polja s sveto zaobljubo, da bomo povsod, kjerkoli bomo in karkoli bomo delali, vzgajali vse in vsakogar v tem duhu. Če bomo mladino tako vzgajali, potem bo zasijala nova doba, ko bomo lahko rekli: Sedaj sem na svoji zemlji res svoj gospodar!»

Ko so se burna odobravanja polegla, je dobil besedo minister g. dr. Kramer, in znova so zadelni navdušenj pozdravi.

Minister g. dr. Albert Kramer

je med drugim izvajal:

«Prvič sem na starem kmetijskem prazniku na Krškem polju. Tako so prilike nanesele, da mi do danes ni bilo dano, da se v vaši sredi veselim velike misli kmetijske vzajemnosti, ki vas vse preveva, a tudi nas vse, ki nismo kmetje, pa se zavedamo, da sta bila naš oče in naš stari oče prava domača slovenska kmeta, in ki smo zato z vami ene duše in enega srca. Vi manifestirate danes vzajemnost kmetijskega ljudstva vse drža-

ve, istočasno pa manifestirate narodno vzajemnost in složnost vseh stanov, ki le z medsebojnim sodelovanjem lahko dajo narodu in nam vsem ono, kar potrebujemo. Zato se mi zdi, da je najlepša manifestacija današnjega dne še nekaj drugega, namreč manifestacija našega ljudstva za ono veliko narodno in državno misel, ki nas vse druži v veliko, skupno jugoslovensko državo. Je to manifestacija treznosti in pameti preprostega slovenskega človeka, ki se zaveda, da izven mej te države ni ne niemu, ne njegovi hiši, ne njegovemu narodu obstanka in življenja.

Prijatelj Pucelj je že povedal, da se narodna svoboda plačuje z najdražjim, s krvjo. Naj nadaljujem to misel: narodna svoboda se plačuje s krvjo, toda se ne prodaja za nobeno ceno. Mi, ki smo si skupno s srbskimi in hrvatskimi brati izvojevali to narodno svobodo, ki smo si priborili svojo lastno narodno državo, te države ne damo nikomur (dolgotrajno vzklikanje: «Živela Jugoslavija!»), ne prodamo je za nobeno ceno, tudi ne za ceno lastnega življenja; vemo, da lahko na oltarju domovine pogine vsakdo izmed nas, vemo pa tudi, da bodo kljub temu rešeni naš narod, naša družina, naša vas in naše mesto v okviru naše velike skupne jugoslovanske domovine.

Odkar je naš prevzvišeni kralj (gromovite ovacije) 6. januarja s svojo salomonsko sodbo ustavil usodno kolo naše zgodovine, ki se je razvijala v nesrečno smer, odkar je naš kralj izpregovoril one velike besede, da je treba pozabiti prejšnje strankarske razprtije ter žrtvovati vse narodne moči za rešitev naroda in države, od tistega časa ves trezni in pametni del slovenskega ljudstva z iskreno voljo sodeluje pri velikem delu za obnovo naše mile domovine. Vi ste se danes zbrali tu, da izpričate pred vsem svetom, da je vse, kar je na Slovenskem treznega, kar je resnično narodno čutečega, v onih vrstah, ki hočejo preko vseh starih sovraštev in razprtij zediniti naš narod v eno veliko in močno falango v borbi za blaginjo naroda, države in nas vseh.

Ni dvoma, da živimo v izredno hudih razmerah. Gospodarska kriza je zajela tudi nas in naš človek je čí pod težo gospodarskih križev in nadlog, toda če pogledamo po ostali Evropi, od Španije na skrajnem jugozapadu pa vse tja gori do boljševiškega «raja» v Rusiji, in primerjamo to stanje s položajem pri nas, vidimo, da smo v Jugoslaviji navzlic vsem nevesočnim prilikam vendar še v nekakem zatišju in da nam oni vihar,

Gustav Strniša:

Ljubezen in strast

II.

Pregovor trdi, da čas celi rane. Res jih celi. Tudi zaceli jih skoro vedno, toda grapasti obronki ostanejo. Preko njih ne more človeška misel tako gladko kakor preko drugih spominov. Kadar se zbudi spomin nanje, začutimo, da je v srcu nekaj ostalo, kar ga na mah spet zbode in vznemiri, da zatrpi.

Slično je bilo s Cilko. Njen mož ni bil slab človek. Le nekaj preveč si je domišljjal, da se je šel ženit na stara leta. Bil je pač za trdno prepričan, da ga bo Cilka vzljubila.

«Možje smo večno mladi!» je rad poudarjal in poredno pomežiknil.

Cilka se mu je smejala. Bil je kar prikupljiv človek. Lahko ga je trpela poleg sebe, čeprav se ni nikoli zagledala vanj.

Mož pa ni bil vsiljiv. Res je imel že šest križev na plečih, toda bil je čvrst in mladeniški. K delu je ni nikoli priganjal. Delala je sama še preveč, kar mu pa ni ugajalo.

Večkrat ji je rekel:

«Zenska si. Ne boš preveč garala! Če bo treba, pa dobimo še eno mož v hišo. Toliko imam že, da bomo lahko živeli, pa če danes prodam!»

Ona je vedela, da ne bo posestva nikoli prodal, saj sta oba ljubila svoje polje, ki jima je bilo kos življenja samega.

In tako sta prav lepo shajala drug z drugim. Vse bi bilo šlo, če bi ne bilo v Cilkini duši spomina na Kregca in če bi ji Bog dal otroka.

Tilen je bil še vedno Bregarjev hlapec.

Gospodar je včasih rad pomodroval ali pa povedal kakšno veselo. Tilen se je kar režal in gledal gospodinjo, ki je samo molčala.

Pa si je hlapec pričel domišljati, da ga gospodinja rada gleda.

Mislil si je:

«Zdi se mi, da ribica prijema. Kar čestitati si moram. Cilka pač postaja vedno bolj osamljena. Dolgočasi se pri svojem možu in koprni za mlado ljubeznijo!»

Ko ni bilo nekaj gospodarja doma, jo je kar stisnil k sebi in ji zašepetal:

«Cilka, bodi no pametna! Ti in stari bi rada otroka. Imejta ga! Bodiva midva prijatelja, pa bo vse dobro in prav!»

Zaušnica je bila odgovor. Gospodinja ga je loppila tako močno po ustih, da se mu je kar kri pocedila.

Ko se je Bregar vrnil, mu je vse povedala. Prosila ga je, naj hlapca takoj zapodi, ker je tako nesramen, da se ji ponuja.

Ko je Bregar to slišal, je Tilna takoj postavil čez prag.

Cilka se je oddahnila in dejala možu:

«Menda je ta cepec opazil, da postajam nekam zamišljena, pa si je to po svoje razlagal. Zdaj ti lahko povem, ker nič več ne dvomim. Oče si. Če pojde po sreči, dobiš otroka.»

Gospodar je kar zavriskal, tako je bil vesel. Čez pet mesecev je res pestoval ljubko hčerko, ki sta jo kupila prav za njegov god.

★

Tilen je odšel v sosedno vas. Prišel je kar pohajkovati. Preživljala ga je Kregčeva žena, ki je zanj bolj skrbela kakor za svojega poštenega moža.

Godec je dolgo molčal. Vse je videl, toda trpel, ne da bi rekel besedo. Bil je kakor slep.

Ko je pa opazil, kaj počenja Marina z njegovim denarjem, ki si ga on sam prisluži, ko je spoznal, da kupuje živež za onega lenuha Tilna, se je razhudil. Zavrela je v njem kri. Tega ni maral molče prenesti. Tudi ni maral, da bi njegova žena dajala temu človeku še potuho in da bi ga redila. Ne, nikoli ne!

Poklical jo je v sobo. Zapri je vrata, da bi otroci česa ne slišali, in ji rekel:

«Zdaj je konec. Ločila se bova. Vem, da si mi nezvesta. Vem, da hodiš k onemu nevrednemu. Toda z mojim denarjem ga pa ne boš podpirala. Tvoja strast je res popolnoma slepa. Skromni prihranki, ki jih spravljam za bolezen in za najino deco, ne bodo za onega!»

Ona ga je zavrnila:

«Bodi no pameten! Kaj sem ti vendar storila? Kaj te je pa pričilo? Kar takole me menda ne boš odpravil? Otroke imava!»

«Imava jih. Dva sta moja. Najmlajši ni moj, temveč tvoj in Tilnov, da veš! To ti povem zato,

kj razsaja po vsem ostalem svetu, vendar še kolikor toliko prizanaša. Če je v nas kaj pameti in če je v nas dovolj resne volje, potem bomo združeni te težkoče, laže premagali kakor katerikoli drugi narod v Evropi.

Ne damo in ne bomo nikdar več dopustili, da bi se pri nas zopet razvile stare razprtije, ker vemo, da bi bili v sedanjih okoliščinah strankarski boji nesreča za narod. Če pogledamo v Nemčijo, kjer dan na dan v političnih umorih padajo žrtve in kjer se bije prava državljanska vojna, če pogledamo po drugih državah, vidimo, kolika nesreča je, če se narod ne more zediniti na eno veliko misel, ki združuje vse dobro hoteče sile. Ker nočemo, da nam notranje razprtije otežijo delo za gospodarsko ozdravljenje, zaradi tega so se vsi trezni in pametni kakor en mož pridružili velikim vsedržavnim stranki, ki od Maribora do Djevdjelije zedinjuje vse naše kmetstvo in delavsko ljudstvo skupno z izobraženci in drugimi sloji v borbi za srečno bodočnost.

Med vami hodijo ljudje, ki mislijo, če ne gre po njihovi volji, da svet brez njih ne more obstajati. Ti ljudje širijo vesti, da sedanje stanje ne bo več dolgo trajalo. Bodite prepričani, da bo trajalo tako dolgo, dokler ne bo Jugoslavija v znaku te nove narodne in državne politike popolnoma prerajena, pa če je to njim prav ali ne.

Verjemite pa tudi, da smo vaši pooblaščenca, ministri v vladi in drugi v narodni skupščini in senatu, pri tem delu z najboljšo voljo pa tudi z najboljšimi nadami na uspeh svojega dela. Mi se čutimo in smatramo za vaše branitelje, za prave vaše zastopnike, zavedamo pa se tudi vse odgovornosti, ki jo imamo pred vami. Verjemite nam, da si prizadevamo in si bomo vselej prizadevali, da se tej odgovornosti pošteno oddolžimo. Mi bomo izvedli tudi ono, kar so nekdanji voditelji slovenskega ljudstva celih deset let obljubljali, o čemer so samo govorili, na kar pa so vselej pozabili, kadar so bili na vladi. Mi bomo resnično izvedli najširšo samoupravo, ki so jo oni neprestano samo obljubljali. Banovine, banovinske skupščine in bani bodo v resnični samoupravi urejali svoje lastne pokrajinske potrebe, bodo neposredno odgovorni ljudstvu svojih banovin ter zastopali koristi tega ljudstva.

V izpolnjevanju velikega gospodarskega, političnega in prosvetnega programa se ne bomo plašili onih vprašanj, ki so ostala v preteklosti nerešena. Do kraja bomo izvedli vse potrebne preureditve in do kraja izčistili državno upravo. Vas, kmetске može in matere, ki v svojih hišah

da ne boš mislila, da sem res tako slep, kakor bi imel deske na očeh. Dobro vidim. Vse vem, morda še več, kakor je treba. Mnogo moči in volje sem žrtvoval, da sem ostal miren in trden. Vse sem storil iz ljubezni do otrok. Zdaj je konec.»

«Ne boš mi mogel dokazati, da je najmlajši otrok Tilnov. Ničesar slabega nimam z njim.»

«O ne, samo dobro! Sicer se pa motiš. Ko nisem mogel spati, sem včasih lazil ponoči okoli. Naletel sem tudi na tebe in Tilna, ko sta bila tako malo preveč prijatelja! Ali se še spominjaš, kako si silila predlanskim prvo avgustovo nedeljo k teti. Zvečer se nisi vrnila. Saj veš, kje si prenočevala. Od tedaj se te nisem več dotaknil in se te tudi nikoli več ne bom. Da te le sram ni!»

Trenotek je pomolčala. Nato je jela kričati:

«Dà, dà, Tilna ljubim, tebe pa sovražim! Res je, res! Sovražim te, odkar te poznam. Sama nisem vedela, kako te sovražim. Tvoja krepost in tvoje poštenje se mi zdita neumna. Smejem se ti in preziram te. V svojem grehu te preziram, ker ljubim res le Tilna, a ti si mi odvratni!»

Sline so se ji nabrale na ustih. Divje je gledala svojega moža. Najrajši bi bila skočila kar vanj in ga razpraskala kakor divja mačka. On ji je bil pač težka vest, ki jo je svarila s poslednjo silo, čeprav je bila že tako globoko padla.

Potem sta oba molčala.

Marina je pričela spravljati svoje reči. S seboj je vzela obleko in nekaj perila. Drugega

vzgamate bodoči naš kmetски in izobraženski naraščaj, pa prosim: Čuvajte budno našo mladino, svojo deco, ne dopustite, da jo zastrupljajo in da bi se izneverila velikim mislim naše narodne in državne politike. Vzgamajte deco v zvestobi do naše velike narodne misli, do naše jugosloven-

se ni doteknila. Odšla je, ne da bi bila koga pozdravila.

«Mati, kam pa greste? Ne hodite vendar s culo od hiše, je zavpil Franček in jo zvedavo pogledal. V njegovi otroški duši se je dvignila nejasna slutnja, da jih mati zapušča.

In tedaj jo je nekaj zbolelo. Materinsko čuvstvo se je v nji oglasilo, ki ga strast še ni zamorila. Nekaj genljivega je začutila v sebi. Grlo ji je stiskal jok. Ko jo je otrok vprašal, kam gre, je zardela. Pred hišo je nekoliko postala. Hotela se je vrniti. Vedela je, da ji mož odpusti, če ga prosi in mu obljubi, da se poboljša. To se ji je zdelo preveč poniževalno in misel na Tilna ji ni tega dopustila.

«Morda mi Kregec sam reče zaradi otrok, naj ne hodim. Zdaj je vse povedal in mu bo laže. Pokliče me nazaj!» si je dejala.

Kregec je molčal. Mrko je gledal predse. V sreču se mu je porajalo že tisočkrat obnovljeno kesanje:

«Zakaj sem se oženil? Zakaj sem stopil s te žensko pred oltar? Komaj sem jo spoznal, sem jo že poročil. Ljubezni ni bilo ne v meni ne v njej, ki pozna samo strast. Menda sem tudi sam nekaj kriv. Če bi jo bil ljubil vdano in globoko, bi bil morda zanetil tudi v njej iskro ljubezni. Zdaj je vse prepozno! Ljubezen se ne more naseliti na pogorišču!»

Ko je to premišljal, ni pogledal za svojo ženo. Ni zaklical za njo, naj ostane. Preveč ga je peklo, da se je tako ponižala s hlapcem Tilnom.

ske misli, ki je rešiteljica, ki nam je dala svobodo in ki bo, očuvana v okviru te svobode, omogočila tudi gospodarsko, prosvetno in socialno osvobojenje.»

«Hočemo! To prisegamo!» je zadonelo z vseh strani, ko je minister dr. Kramer končal svoj go-

Da - tu se živi v zdravju in sreči. Snežnobelo perilo - čisti neopovani otroci - vsa hiša se sveti od snage in svežosti. A najboljša pomoč za to je zares dobro milo, to zajamčeno čisto in nežno

SCHICHTOVO MILO

ZNAMKE JELEN

SCH J 5/32

Marina je počasi šla ob reki. Megla je legala na vodo. Dolgočasna sivina je pokrivala okolico. Ona je stopala sama. Trenotno se ji je zagabil ves svet, a najbolj sama sebi. Potem je spet začutila divje valujočo strast, ki ji je pričela buriti telo. Misel na Tilna jo je vzdramila iz zamišljenosti. Slike njenih nedolžnih otrok, žalostne oči njenega moža in misel na dom, vse je izginilo. Le Tilnova slika je zasijala pred njeno dušo in zatemnila vse drugo.

Pospešila je korak. Kmalu je bila v sosednji vasi. Povzpela se je na hrib. Hrupno je odprla staro leseno Tilново bajto in stala pred njim.

«Kaj je s teboj? Zakaj prihajaš?» se je hlapec začudil.

«On me je zapodil zavoljo tebe. Zvedel je, da te podpiram. Tega ne more prenesti. Povedal mi je, da vse ve, kako je med nama, in da je molčal samo zaradi otrok. Najbolj ga je ujezilo, ker sem jemala denar, češ, da hočem zdaj še otrokom vzeti, kar jim je namenil. Ve pa res prav vse. Sam naju je enkrat opazoval. Bila sva preveč neprevidna.»

«Naj ga vzame hudič tam, kjer je!» se je jezil Tilen, ki mu je na mah postalo neprijetno, da je Marina prišla k njemu. Počasi jo je vprašal:

«Kaj pa hočeš zdaj pri meni?»

«Ti pojdeš v službo, a jaz ti bom gospodinjala.»

«Dokler ne pridejo orožniki in te ne odvedejo kakor prešestnico.»

«Kaj vendar naj storim?»

vor. Vedno znova so se dvigali v zrak klobuki, robcil in zastavice. Vzklikanje kralju, Jugoslaviji in narodni slogi kar ni hotelo prenehati.

Toplo pozdravljen je nato povzel besedo narodni poslanec iz vardarske banovine

g. Hadži Todor Dimitrijević,

ki je med gromkim ploškanjem množic sporočil pozdrave kmetskega prebivalstva najjužnejše banovine in je med drugim poudaril, da se nam ni ničesar bati tako dolgo, dokler bomo složni, dokler nas bo družila iskrena bratska ljubezen. Mi smo en narod, a vsak izmed treh delov našega naroda ima svojo zgodovino, svojo kulturo. Drug od drugega se moramo učiti. Mi Makedonci in Šumadijci se moramo od vas Slovencev še marsikaj naučiti, a tudi vi se morate naučiti od nas marsikaj, zlasti pa to, kako je treba spoštovati in čuvati narodno svobodo.

Prav tako toplo pozdravljen je

**narodni poslanec iz drinske banovine
g. Mileta Milutinović**

v svojem govoru omenjal, da se je že leta 1918. in 1919. kot srbski vojak boril na koroški fronti in vzljubil slovensko zemljo in slovensko ljudstvo. Govoreč o manifestu Nj. Vel. kralja je poudaril, da je edina rešitev iz krize v narodni slogi.

Senator g. Ivan Hribar,

sivolasi borec za narodno osvobodjenje, je v svojem govoru med drugim dejal:

«V naši tisočletni zgodovini imamo malo lepših spominov. Vendar jih je tudi nekaj. Najlepši je spomin na Gosposvetsko polje, kjer so nemški knezi morali v našem jeziku prisegati, da bodo čuvali staro pravdo. Žal je to lepo polje po nesreči prišlo pod tujo oblast. Na mesto tega izgubljenega polja stopa po mojem prepričanju Krško polje, ki je v naši zgodovini imelo tako veliko vlogo.

Kmečki stan je tisti, ki je med nami ohranil slovenski jezik, slovensko zavest. Če ne bi slovenski kmet stal tako trdno na braniku svoje rodne grude, bi nas bili že davno ponemčili. Prav je, da se zbirate tu vsako leto, da obnavljate prisego zvestobe svojemu narodu, svoji državi, da prisegate zvestobo našemu ljubemu vladarju, ki z nami enako čuti, ker je sin kmečke hiše. Bog naj živi njega in vas!»

Iskreno pozdravljen je stopil nato pred zborovalce

župnik g. Janko Barle.

Dolgo ni mogel pričeti svojega govora. Ko pa je povzel besedo, ki se je jasno in razločno slišala tja do skrajnega konca zborovališča, je bilo kakor v cerkvi. Vroče poletno solnce je oblivalo prostrano ravan s svojimi zlatimi žarki, župnik Barle pa je pridigal ljubezen in slovo. Takole je dejal:

«Srčno ljubljeni narod moj! Iskreno sem želel videti to Krško polje in narod, ki ga obdeluje. Danes se mi je izpolnila ta srčna želja. Dopoldne sem gledal vašo kmetijsko kulturo, to je vašo lepo živino in vaše krasne konje. Čestitam vam in veselim se, da tako lepo napredujete. Sedaj je drugo, sedaj vidim, da je tudi vaš duh vzvišen in močan za današnji čas. Mi smo na prelomu stare dobe in pišemo novo zgodovino; nov čas je pred nami. Ta novi čas zahteva ljudi močnih živcev in velike ljubezni. Hvala Bogu, mi Slovenci smo iz krvi in železa. V naših srcih bije ljubezen do te države in njenega kralja, v naših pesteh sta železo in moč in če bo potrebno, bomo zastavili tudi svoje življenje za državo in kralja.

Narod moj! Bodi čuječ in ne daj se zapeljati od nikogar! Slovenci, Hrvati in Srbi! Čujte, bodite budni in združeni ramo ob ramo, da obvarujete narodno državo, ki nam jo je dala božja previdnost, proti vsem sovražnikom na zunaj in znotraj! Če bomo tako čuječi, bratje in sestre, potem gremo nasproti lepi in slavni bodočnosti jugoslovenskega naroda.»

«Živel Barle! Živela narodna duhovščina!» so klicali z vseh strani g. Barletu, ko je končal. Medtem je prispel na zborovanje

ban g. dr. Drago Marušič,

ki je s kratkim govorom pozdravil tabor:

«Naj bo današnji praznik spomin na tiste junake, ki so rajši posegli po cepcu in meču, kakor pa da bi bili hlapci tujcu. To naj bo tudi opomin nam vsem, da moramo z vsemi močmi in tudi z žrtvami delati na to, da se uresniči kmečka pravda. To je praznik kmečkega dela, praznik žuljavih rok, praznik, ki naj nam da novih moči, da bomo združeni in složni prenašali vse težkoče in si priborili srečo in blagostanje v naši lepi, dragi domovini Jugoslaviji, ki je samo ena in ki je ne more nič nadomestiti.»

**Predsednik Zveze kmečkih fantov in deklet
g. Kronovšek**

je pozival kmečko mladino, naj se združi, naj se organizira, ker samo v slogi je moč in zmaga.

Samo združeni bomo dosegli cilje, za katerimi hrepenimo vsi.

Kot zadnji govornik je

poslanec g. Ivan Urek

v ognjevitem govoru podčrtal potrebo kmečke samozavesti in je med drugim dejal:

«Še nikdar se nismo zbrali tukaj v hujših prilikah, kakor so dandanes. Ne bom razlagal križev in težav, ki jih kot kmetje vsi dobro poznamo. Vsi vemo, da je sedanje gospodarsko stanje nemogoče in nevzdržno. Ne pomaga pa nobeno vzdihovanje, nobeno hujskanje. Samo en lek je, ki more pomagati, a to je delo in sloga, popolna sloga celotnega jugoslovenskega naroda. Če zadene kmečko družino nesreča, če pobije toča ali uniči poplava polje ali zgori hiša, nihče ne drži križem rok. Takoj primejo za delo, sosedje pomagajo in kmalu je vsaj za silo popravljena škoda. Tako je tudi z državo. Zločinci hodijo okrog, ljudje, ki živijo od žuljev kmečkih rok, pa hujskajo in ščuvajo. Če hočemo ozdraviti naše bolno gospodarstvo, potem ne pomagajo nikaka hujskanja, ampak samo složno delo. Zato pa vi vsi, ki ste tukaj, ponesite duh narodne, kmečke sloge po vsej naši domovini. Vsi se združite v organizacije, da skupno zastavimo vse svoje sile. Vsi morate pomagati in sodelovati! Če boste to storili, ste lahko prepričani, da bomo danes leto dni, ko se zopet sestanemo na Krškem polju, lahko ugotovili lepše čase.»

Pred zaključkom zborovanja je predsednik senator g. dr. Rajar prečital še pozdravno brzojavko ministra g. Ivana Mohoriča, ki se je mudil na velikem trgovskem shodu v Mariboru, in poslanca g. Mravljeta, ki se je odpeljal na kongres slovenske kmečke mladine v Bratislavo. Po zahvali vsem govornikom je predsednik gospod dr. Rajar ob navdušenem pritrijevanju in viharnih ovacijah prečital

vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju:

«Na svojem vsakoletnem kmečkem prazniku na Krškem polju zbrani kmečki narod iz vseh delov dravske banovine zagotavlja Vašemu Veličanstvu svojo neomajno zvestobo in vdanost z zagotovilo, da bo tudi v bodoče, kakor doslej vedno neomajen steber velike in močne ujedinjene Jugoslavije. — Predsednik zbora senator dr. Rajar.»

Pozdravni brzojav je bil poslan tudi ministrskemu predsedniku gosp. dr. Milanu Srškiću: «Kmečko prebivalstvo dravske banovine Vam

«Vrni se k možu!» je trdo odgovoril. Čutil je, da se njegov ljubezenski roman preveč zapleta. To mu je zasmrdelo. Ljubil je pač greh z Marino, ne pa nje same. Ni maral pehati se zanjo in je še rediti.

«Če bi ona mene podpirala, bi nič ne rekla. Zdaj pa misli baba prismojena, da sem tako neumen, da pojdem delat zanjo. E, pošteno je zabita!» si je mislil Tilen.

Marina se je zamislila. Ne, k možu se ne vrne! Staršev nima. Če bi poizkusila pri teti? Starka je dobra, morda jo sprejme. Toda če zve, zakaj jo je mož zapodil, jo odžene tudi ona, kajti siroga in krepostna ženska je.

«Saj ne bo zvedela», se tolaži Marina. Poznala je teto, precej čudaško ženico, ki ni verjela čenčam in opravljanju.

Marina je vstala in hotela oditi.

«Kam greš? Kaj si sklenila?» jo vpraša Tilen. «Kako sobo si moram dobiti. Ti bom že sporočila, kje bom, da me boš lahko obiskal in skrbel zame, saj sem čula, da dobiš kmalu službo», je lagala ona.

Hlapec se je razhudil:

«Figo, ne pa službe! Kako naj skrbim zate? Še zase bom komaj zaslužil, če sploh kaj dobim. Pametna bodi, pa h Kregecu se vrni! Dober človek je in vse ti odpusti.»

Zaničljivo se mu je zasmejala:

«To je torej vsa moja žrtev? Toliko ti je zame?»

«Saj nič ne rečem. Prav ljubka stvarca si, toda pridna moraš biti! Sama veš, da tako ne gre in ne gre! Ne smeš biti sitna! Kako naj te jaz preživljam! Sama vidiš, da ni mogoče!»

«Otrok je tvoj. Ti bi bil moral skrbeti zanj!»

«Zakaj je pa Kregec tukaj? Ha, ha, ha!»

«Res skrbi zanj in rad ga ima. Dobro pa ve, da ni njegov, in to je mnogo, da je tako plemenit.»

Tilen se je zresnil. Nekaj težkega je začutil v srcu, pa je zamahnil z roko:

«Čudne ste ženske! Ti si sama kriva, da je tako, kakor je. Ko sem se takrat od tebe poslovil pri Kregčevi poroki, si me dobro razumela. Pa si me spet premotila s svojim čarom.»

Odhitela je po stezi v dolino.

Tilen se je jezil, da je bil tako mehak in da še zdaj ni prekinil ljubezenskega razmerja z Marino. Klel je svojo šibkost. Toda hitro se je potolažil. Bil je skrajno lahkomišeln človek. Z nobeno rečjo si ni belil glave, nobena reč ga ni skrbel.

Teta je Marino prijazno sprejela. Takoj ji je hitela napraviti kavo in jajčjo fed. Menila je, da jo je Kregčeva prišla samo obiskat. Starka se je vedno razveselila svojih ljudi.

Ko ji je Marina povedala, da namerava pri njej ostati, se je teta zresnila. Kar naravnost ji je rekla:

«Ali nisi nič pomislila, da imaš otroke in da moža ne moreš kar tako zapustiti?»

«Mož me je zapodil. Ne mara več zame. Vsiljevala se ne bom nikomur, najmanj pa svojemu dedcu. Če me nočete, grem kar v vodo!» je zapretila Marina, ki je računala s starkinim dobrim srcem.

Teta jo je zavrnila:

«Marina, Marina, nekaj sem že slišala. Menda si res prava ptica! Kar žalostna sem te. Rada sem te imela in vedno sem upala, da boš pošena žena in mati. Pa zvem take reči, da me je sram. Namesto tebe me je sram!»

«Nihče mi ne more ničesar očitati!» je drzno ugovarjala. Čutila je, da postaja vedno bolj oglašena v svojem grehu. Niti sramote ni čutila.

«No, nikar mi ne laži! Mene ne boš prevarala. Motiš se. Teta je stara, toda še vedno pametna in spoznavna žena. Povem ti, da nise mverjela ljudem, čeprav so mnogo šušljali in govorili. Tisti, ki delajo res z jezikom, so mi kar sami prišli povedati. No, nisem verjela. Sem pač tak človek. Zdaj pa, ko te je mož zapodil, imam dovolj vzroka, da verjamem. On je že vedel, zakaj te je nagnal.»

«E, na čenče se je oziral. Če bi ne bil poslušal govorice, kakor jih vi niste, bi bilo vse dobro!»

«Mogoče je, mogoče ni! Rekla bi pa prej, da on ni nikomur verjel. Poznam ga. Resen in moder človek je, ki ne mara poslušati čenč. Veš kaj, k njemu pojdem, pa se sama pomenim z njim. Kakor nisem ljudem verjela, tako tudi tebi ne morem verjeti.»

(Dalje prihodnji.)

pošilja s svojega praznika na Krškem polju vdane pozdrave z zagotovilo neomajne zvestobe jugoslovenski narodni in državni misli.»

Ob zaključku zborovanja je bila z velikim odobravanjem sprejeta naslednja

resolucija:

S svojim poslanci in senatorji na velikem kmečkem prazniku na Krškem polju dne 14. avgusta 1932, zbrano kmečko ljudstvo iz vseh sredov dravske banovine izreka svojo vdanost in zvestobo jugoslovenski državi in narodni misli, globoko prepričano, da je samo v veliki, složni in ujedineni Jugoslaviji v bratskem sporazumu in sodelovanju mogoča rešitev vseh narodnih, gospodarskih, prosvetnih in socialnih vprašanj. Izrekajoč popolno zaupanje in priznanje vladi, zlasti pa slovenskim ministrom, kakor tudi narodnim poslancem in senatorjem JRKD za doseženo delo, jih pozivamo, da tudi nadalje vztrajajo na začrtani poti, zlasti pa, da posvetijo vso pažnjo reševanju in blaženju križev in nadlog, ki teže kmečko ljudstvo, ter z nadaljnjim treznim in složnim delom zajamčijo blaginjo in lepšo bodočnost celotne države in vsega jugoslovenskega naroda. Naj živi velika, složna in močna Jugoslavija! Naj živita Nj. Vel. kralj Aleksander in ves kraljevski dom!

Po končanem zborovanju so se vršile konjske in kolesarske dirke, ki so zelo lepo uspele. Zvečer se je vršila na dirkališču ljudska veselica. Narodna pesem je odmevala daleč po širnem polju. Zvečer se je pripeljal iz Ribnice, kjer je prisostvoval otvoritvi Sokolskega doma, tudi minister za telesno vzgojo g. dr. Kraljevič, ki je ostal del časa na veseličnem prostoru. Ministra gg. dr. Kramer in Pucelj sta se po končanih dirkah poslovila in se v družbi nekaterih poslancev in senatorjev odpeljala v Brežice, od tam pa g. dr. Kramer nazaj v Beograd, g. Pucelj pa v Ljubljano.

Uspehi konjskih dirk

so bili naslednji:

Pri I. dirki za triletne in štiriletne konje. Daljava 1800 metrov. Startalo je sedem dirkačev. I. darilo si je priboril g. Božo Bon iz Krškega s triletnim kostanjevim konjem Dizmo v času 4 minut 15 sekund. Doklade je imel 100 metrov. II. darilo je dobil g. Ivan Lipej z Bizeljskega s triletno kobilo Zoro v 4.39 min. III. darilo je do-

ELIDA
Favorit
MILO

FAVORIT Vas ne bo nikoli razočaral!

Isti izpolnjuje vsa Vaša pričakovanja, ker neguje in polepšuje Vašo polt... ji ohrani naravno lepoto in svežost, a Vas obda s svojim nežnim, finim vonjem. Vaš favorit je Elida Favorit milo.

bil g. Cvetko Zorko iz Družinske vasi s štiriletnim žrebcom Dankom v 4.47.8.

Pri II. dirki za konje od petih let in starejše. Daljava 2700 m. Startalo je sedem dirkačev. I. darilo je dobil g. Karel Škof z Bizeljskega s šestletno kobilo Marico v 5.47.3. Doklade je imel 120 m. II. darilo je dobil g. Ivan Recelj iz Št. Jerneja s sedemletno kobilo Zoro 5.53.4. Doklade je imel 120 m. III. darilo je dobil g. Franc Rebselj iz Št. Jakoba s petletno kobilo Posilno v 6.32. Doklade je imel 40 m.

Pri III. dirki, enovprežni, za ameriške dirkače. Daljava 2700 m. Startali so štirje dirkači. I. darilo je dobil g. Janko Kocjan iz Ljubljane z 9letnim konjem Rudijem L v 4.43. II. darilo je dobil, g. Jožko Šebelič iz Ljubljane s 13letnim konjem Uskokom I. st. v 4.45. Doklade je imel 100 m. III. darilo je dobil g. Franc Kodela iz Ljubljane s 4letnim konjem Uskokom II. ml.

v 4.50. Doklade je imel 100 m.

Pri IV. dirki, dvovprežni. Daljava 2700 m. Startali so štirje dirkači. I. darilo je dobil g. Ivan Kromar iz Čadrez s kobilama Doro in Danko v 7.13. II. darilo je dobil g. Vinko Bon iz Krškega s kobilama Vitko in Vilmo v 7.27. III. darilo je dobil g. Janez Turk iz Roj s kobilama Danico in Furiozo v 7.32.

Pri V. dirki, jahalni. Daljava 2700 m. Startalo je sedem dirkačev, in sicer v dveh skupinah. V prvi skupini je dobil I. darilo gosp. Branko Tretinjak iz Zagreba s kobilo Margido v 3.38. II. darilo je dobil gosp. Ivo Krsnik iz Zagreba s 5letno kobilo Malo Kevo v 3.38.9. V drugi skupini je dobil I. darilo g. Ivan Lipej z Bizeljskega s 3letno kobilo Zoro v 3.42. II. darilo je dobil g. Alojzij Mencin iz Drame, in sicer v 3.43.2 s 8letno kobilo Furiozo. II. darilo je dobil g. Franc Martinčič iz Drame s 4letno kobilo Pluto v 3.54.7.

Soteščan:

Skrivnost usode

(Povest.)

«Albina, ali si res...?» Lončarja so oblike solze ter je nadaljeval med jokom: «Moj Bog, kakšna si? Kakor bi bila vstala iz groba...»

«Stric, odpustite!» je prosila z ihtečim glasom. «Nisem vredna, da bi prestopila prag vaše hiše.»

Prijel jo je za roko ter ji pomagal vstati. «Reveca si, ji je govoril kakor otroku. «Vse je odpuščeno.»

«Stric, tisti denar ni imel blagoslova...» je priznala svojo krivdo.

«Kakšen denar?» Stric si ni mogel takoj domisliti, kam merijo njene besede. Ko se je spomnil, ji je rekel: «Albina, vse sem pozabil. Tega mi ni treba nič več omeniti.»

Oddahnila si je, kakor bi bila odložila najtežje breme. Ko mu je razložila svoje trpljenje, tedaj je čutila, kako čudovito lahko ji postaja pri srcu. Neka skrivnostna senca je zagrnila njeno preteklost.

Pri stricu je našla Albina zopet varno zavetje. Ponovno se je nastanila v svoji nekdanji sobici, katere bi ne bila zamenjala za nobeno mestno palačo. Šele zdaj jo je znala prav ceniti.

Drugi dan se Albina ni upala nikomur pokazati. Skrivala je opazovala vaščane: kar je bilo starejših, so se ji videli postarani, mlajših pa

že ni več poznala. Nekaj jih je odšlo že v krtovo deželo. Tudi stare Hudirke ni bilo več med živimi — vrgla je poslednjo karto. Ko se je spomnila, je voščila pokoj njeni duši. Zenišče je natančno pogodilo njeno usodo.

Tisti dan je v Leskovju zvonilo mrliču. Pri Ločniku na Ledini je umrla gospodinja, Cirilova žena. Komaj leto dni sta živela skupaj v lepi zakonski ljubezni. Bližal se je čas veselega družinskega dogodka, ki pa ni prinesel tako željno pričakovane sreče, marveč smrt in žalost. Mlada žena je zatisnila oči v večno spanje. Zraven mrtve matere je obstalo slabotno dete kakor črvček, ki se zviže na solncu. Dali so ji ga v naročje na mrtvaškem odru. Vsakdo je bil ginjen do solz, kdor ju je pokropil.

Ločnik je bil na dobrem glasu daleč naokoli. Zato so kar v trumah prihajali ljudje kropiti mrliča. To je bila v Leskovju navada, katero so verno držali. Kdor ni prišel kropiti, temu so domači silno zamerili. Ta zamera je lahko trajala leta in leta. Nasprotno pa je ob mrtvaškem odru večkrat ponehalo najbolj strupeno sovraštvo. Smrt jih je pretresla, da so se počasi zlizali.

Leskovje in Ledina sta si bili najbližji vasi. Med njima ni bilo več ko četrt ure razdalje. Prebivalci obeh vasi so se smatrali za sosede. Vabili so se na ženitovanja in na pogrebe. Ako se kdo povabljenec ni udeležil ženitovanja, ni bilo tako hudo, kakor če kdo ni prišel na pogreb.

Tudi Albina ni smela opustiti stare navade. Sosedje so jo videli, da je doma; lahko bi ji kdo

oponosil ošabnost ali pa ji očital, da se boji pokazati se. Vedela je, da jo bodo vzeli na piko. Poniževali jo bodo, češ, glejte jo, zapravljenko.

«Ali bi šla ali ne?» je vpraševala Lončarja. Nekdaj je zavrgla njegovo mnenje, zato se ne bo nikamor več genila brez njegovega dovoljenja.

«Pojdi,» ji je rekel, «seveda pojdi! Čemu se boš prikrivala? Saj se boš morala pokazati.»

Najmanj ljudi je dohajalo k mrliču sredi popoldneva. Ob palici je prilezel kak starček ali kaka starica v spremstvu svojih majhnih vnukov in vnukinj. Zvedavo so zrlji na odru mrtvo mamico z detetom, čigar nedolžna dušica je pohitela kakor beli golobček med angelce na nebeške livade.

«Ali spančka?» so vpraševali otroci.

«Seveda spančka», so odgovarjale stare mamice. «Pa vas vendarle vidi in poslušaj, ali ste pridni in ali ubogate svojo mamico.»

Tisti, ki so bili radovednejši, so zlezli na stol, da bi si bolje ogledali mrliča. «Kaj pa dela med angelci?» so poizvedovali.

«Igra se, pa Bohka gleda», jim je razlagala zgovorna babica. «Angelci mu prinašajo zlate igračke...»

Otroci so si zaželeli zlatih igračk ter žgoleli: «Mamica, ali so daleč nebesa?»

«Daleč, silno daleč...» je ustrezala otroški domišljiji.

«Kje pa?» Radovedni malčki so hoteli uatanko dognati.

Kolesarske dirke

so uspele takole: Pri dirki za krški in brežiški srez so bili: 1. Ivan Klobučar iz Gomile pri Šentjerneju (5.21), 2. Franc Medvešek, mehanik iz Krškega (5.23), in 3. Pavel Smrekar (5.25); pri dirki Zveze kmetijskih fantov in deklet: 1. Franc Dobrovnik in 2. Ivan Grad; pri polževi dirki je dobil I. darilo (uro z verižico) Maks Zupančič, fotografski pomočnik iz Radeč, ki je edini prispel na cilj.

Politični pregled

Predzadnje sredo je bil na razpravi v narodni skupščini

sprejet zakon o izpremembah trošarin.

Po prizadevanju slovenskih poslancev so bile v tem zakonskem načrtu predlagane trošarine na sladkor in električni tok izdatno omiljene. Naslednjega dne je ta zakon odobrila tudi senat. S tem sta narodna skupščina in senat izčrpala dnevna reda in nastopila odmor.

Španija je imela zopet nekaj nemirnih dni.

Nezadovoljni generali so pretekli teden zanetili protirepublikansko vstajo

in so 10. t. m. v Madridu v svojim vojaštvom hoteli zavzeti zgradbi ministrstev za vojsko in za promet in druga pomembnejša poslopja. Notranje ministrstvo pa je bilo še pravočasno obveščeno o pripravah za upor ter je s policijo in zvestim vojaštvom zatrl vstajo. Posebno resen upor je bil v Sevilli, kjer se je hotel general Sanjurjo proglasiti za guvernerja. Pri spopadih je bilo več oseb mrtvih in ranjenih.

Oblastva so aretirale več generalov, med njimi Sanjurja,

razne druge uporniške voditelje in vse sevillsko orožništvo. Uporniški generali pridejo pred vojno sodišče. Vseh aretiranih generalov in višjih oficirjev je okoli 60.

V Nemčiji, kakor kaže, želje narodnih socialistov nimajo posebnih uspehov.

Hitlerjeve zahteve po prevzemu vlade je državni predsednik Hindenburg odklonil,

češ, da ima Hitler za seboj le tretjino, Hindenburg pa da je predsednik celotnega nemškega naroda. Hindenburg se je tudi izrazil proti Hitlerju, ki se je razgovarjal z njim o stavljenih pogojih, da ima država dovolj sredstev za zatrtje

vsakega nezakonitega poizkusa Hitlerjevih narodnih socialistov. Sestava parlamentarne vlade se spričo tega vidi za enkrat nemogoča. Ostala bo sedanja Papenova vlada, ki pa nima večine v državnem zboru.

GOSPODARSTVO

Sejmi

22. avgusta: Kalobje, Dokležovje, Litija;
24. avgusta: Kočevje, Št. Jernej na Dolenjskem, Laško, Šmartno-Javorje, Ferbegova-Sv. Duh (srez Ljutomer), Slovenska Bistrica, Murska Sobota, Velenje, Rogatec;
25. avgusta: Zusem (Loka pri Zusmu);
26. avgusta: Rajhenburg, Ljubno, Veliki Gaber, Velika Loka.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah:
1 dolar za okrog 56-20 Din;
v devizah:

100 nemških mark za 1352-36 do 1363-16 Din;
1 dolar za 56-63 do 56-92 Din;
100 francoskih frankov za 222-88 do 224 Din;
100 češkoslovaških kron za 168-17 do 169-03 Din;
100 italijanskih lir za 290-90 do 293-30 Din;
Vojna škoda se je trgovala po 203 do 206 Din, investicijsko posojilo pa po 49 Din.

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na mariborskem sejmu so bile za kilogram žive teže naslednje cene: debeli voli 2-50 do 3-50 Din, poldebili voli 2 do 2-25 Din, plemenski voli 1-50 do 2-25 Din, biki za klanje 1-75 do 2-50 Din, klavne krave debele 1-25 do 2-50 Din, plemenske krave 1-25 do 1-75 Din, krave za klobasarje 0-50 do 1-25 Din, molzne krave 2 do 2-25 Din, mlada živina 2 do 3 Din, teleta 3 do 4 Din.

Kratke vesti

— **Važno za hmeljarje.** Hmeljarsko društvo za Slovenijo je izdalo naslednji razglas: Slovenski hmeljarji so svojemu pridelku zaradi lepega obiranja, pravilnega sušenja, skrbnega odbiranja

in pravočasnega tlačenja v vreče priborili svetovni ugled, ki bo pripomgel, da jim bo ostalo hmeljarstvo tudi v bodoče ohranjeno kot vir dohodkov. Hmeljarsko društvo vnovič in z vsem poudarkom opozarja hmeljarje, da tudi v bodoče skrbijo za vestno izvršitev vseh danih navodil glede obiranja, sušenja, odbiranja in tlačenja hmelja. Kredit 300.000 Din, ki je dovoljen za obiranje hmelja, bo izplačevala «Hmeljarna» v Žalcu vsem onim zanimancem, ki bodo zastavili svoj hmelj v Hmeljarni. Za 1 kg suhega hmelja se bo dajalo 5 Din predjema. Zastavljeni hmelj mora prodati lastnik vsaj do 15. oktobra letos in vrniti predjem v gotovini. Znesek 5 Din torej ni cena za hmelj, kakor to nekateri mislijo, temveč samo predjem za obiranje.

— **Novo trošarine naj bodo le začasne.** Nova trošarina za rabo električnega toka zelo enostransko obremenjuje nekatere pokrajine, zlasti dravsko banovino. Zato so se splošno čule zahteve, da se ta davščina ukine, čim se bo stanje naših državnih financ obrnilo na bolje, saj imajo novi davčni zakoni edino namen, pomagati državi v trenutni stiski. Senat je na nedavni seji na podlagi poročila finančnega odbora sprejel novi trošarinski zakon in je pri tem zanimivo, da je tudi senat zavzel stališče, da morajo biti nove davščine le začasen finančni ukrep. To stališče je v svojem govoru še posebno podčrtal poročevalec finančnega odbora Miloje Jovanović, preden je prečital poročilo odbora, kjer je ta zahteva oblikovana takole: «Finančni odbor senata smatra ne glede na druge mnoge pomisleke proti temu zakonskemu načrtu, da so ta povečanja trošarine le začasni ukrep, in pričakuje od g. finančnega ministra, da bo pri sestavi novega proračuna in na podlagi izkušenj, ki jih bo finančna uprava dobila pri izvajanju tega zakona, poiskal nove vire za državne dohodke, ki bodo omogočali, da se ta zakon pregleda in popravi v smislu pravičnosti in načela zdrave finančne politike.»

— **Vinski sejem na ljubljanskem velesejmu.** Kmetijski oddelek ljubljanskega velesejskega urada priredi v času od 3. do 12. septembra v paviljonu «G» razstavo in na drobno razprodajo razen medu in medice ter sira in drugih mlečnih izdelkov tudi izložbo raznega vina iz dravske banovine, in sicer tokrat na temelju vinskega sejma, katerega se lahko udeležijo pridelovalci, društva, zadruga in drugi. Razprodajal bo lahko vsak sam po svoji volji po kozarčkih iz

«Tam gori, kjer sveti bohkova lučka», je pokazala proti nebu, na katerem je sijalo solnce.

«Jej, kako mora biti tam lepo!» so se čudili.

«Seveda je lepo. Tam se vsakdo samo smehtja in nihče več ne joka. Nebeški krilatci pojejo čudovito lepe pesmi...»

Otroci so jo radovedno obstopili. Vsak si je kaj novega domislil. Starica jim ni mogla sproti odgovarjati. Večkrat so jo spravili v zadrego.

Naposled je bilo treba oditi. Otrokom je ugajalo ob odru ter se jim ni nikamor mudilo. Starčki in starke pa se niso dali pregovoriti. Navada je bila taka, da obiski pri mrliču niso trajali podnevu dolgo časa.

Za njimi je prispela Lončarjeva Albina s svojo hčerko. S tresočo se roko je pokropila mrliča in pokleknila pred oder. Tudi deklica je storila tako, kakor je videla mater.

Ko je odmolila, je sedla na stol zraven odra. V sobo je prišel Ciril in sedel k peči. Pogledal je na oder ter si otrl solzo.

Ločnik in Albina sta se skrivaj opazovala. Drug drugemu sta se smilila, rekla pa si nista nobene besede. Šele ko je Albina hotela oditi, je izpregovoril Ciril: «Albina, nikar še ne hodi!»

Postala je nekoliko in popravila otroku obleko. Sama ni vedela, kaj naj bi mu odgovorila.

«Poglej, Albina, kako smo nesrečni!» Ciril ji je površno opisal bolezen umrle žene.

Albini je ugajalo, ker jo Ciril ni spominjal preteklosti ter ni bil prav nič radoveden, kako se ji je godilo. Tudi ga ni zanimalo, kaj bo zdaj

počela. Najbrže je že vse natanko vedel ali pa nalašč ni hotel vpraševati. Tudi ona ni smela prenačliti se s kakim nepotrebnim vprašanjem.

Ciril je bil zelo dobro poučen o njenih razmerah. Ves dan je poslušal ljudi, ki so si pripovedovali to in ono. Marsikaj ni bilo tako, kakor so govorili. Ta je povedal tako in drugi zopet drugače. Ločnik ni poizvedoval; zadovoljil se je s tem, kar mu je prišlo na ušesa. Albine ni mogel obsojati, čeprav ga je pred leti tako ošabno zavrgla.

Ljudje so proti večeru začeli zopet dohajati. Prišlo je nekaj zgovornih ženic, ki so si skrivnostno šepetale in stikale glave. Pogled jim je švigal po vseh kotih in izražal silno radovednost. Čim so zagledale Albino, že so jo začenjale izpraševati. Albina jim ni mogla sproti odgovarjati. Brž je pokropila in odšla z otrokom. Babnice so bile kar nejevoljne, ker se jim je izmuznila.

Tudi Ciril se je odstranil, sluteč, da se ga bodo lotile. Ni hotel, da bi govorile, kako se je izrazil. Človek včasih hitro kaj zine. Beseda pa ni kakor pes, da bi jo poklical nazaj, kadar bi se komu zljubilo. Bolje jo je poprej desetkrat obrniti na jeziku.

* * *

Albini se je počasi zacelila rana, katero ji je zadal udarec usode. Pri Lončarju je bila zopet tista kakor nekdanj; silno se je smilila stricu, ker je prišla ob doto ter je imela nepreskrbljenega otroka. O tem so sosedje mnogo šepetali, on pa ji ni rekel žal besede.

Taka je bila tudi mati Lončarica. Njej je bilo dovolj, ker ji je Albina pomagala pri delu; za drugo se ni zmenila. Vse bolj pridna se ji je videla kakor nekdanj, nobenega dela se ni sramovala. In kar ji je najbolj ugajalo — mlada vdova je bila vedno lepo doma, nikamor si ni več želela. Več je ni mikalo v mesto, kjer je doživela tolike prevare. Samo k reki na obrežju so ji še uhajale misli. Tam so se ustavljale kakor ob grobu njenega soproga.

Lončar se je na starost prav prijetno zabaval. Mala Cirila ga je vzljubila kakor svojega očeta. Vedno je tekala za njim ter mu žgolela s svojim nežnim glasom. Kadar ga je pogrešila, ga je začela klicati. Stric je napravil otroku največje veselje, kadar ga je povedel za ročico v hlev ter mu pokazal pravič in konjiča. Ako je le količkaj utegnil, jo je vzel v naročje.

Albina je bila nujnega prijateljstva silno vesela. Vedela je, da se odpira njenemu otroku boljša bodočnost. Stric ga ne bo prezrl, kadar bo delal oporoko. Ta čas bo prej ali slej napočil. Stric je hiral in pešal od dneva do dneva. Ne bo več dolgo, ko bo odložil gospodarstvo. Tedaj se bo pri hiši mnogo izpremenilo.

To je Albina stricu tudi omenila. Potožila mu je, da jo skrbi zaradi otroka. Prosila ga je, naj ji pomaga, da se deklica česa nauči. Njena dolžnost je, da jo spravi do kruha.

Stric jo je posvaril: «Po svetu jo nikar ne pošiljaj. Naredil bom tako, da bo prav zate in za otroka.» (Dalje prihodajše.)

soda ali iz steklenic, za kar bo plačal le določeno odškodnino za zasedeni prostor. Prijave je čimprej nasloviti naravnost na kmetijski oddelek velesejmskega urada v Ljubljani, in sicer zaradi sestave seznamka najkasneje do 17. t. m. Blago pa se mora doposlati med 23. in 26. t. m., da dospe do 30. t. m. v Ljubljano. Tovornina po železnici je polovična. Natančni pogoji so razvidni iz razposlanih okrožnic, ki so zanimancem še na razpolago pri velesejmskem uradu. Zanimanje za ta oddelek je prav veliko.

DOPISI

STARA CERKEV. Sokol priredi 4. septembra redni telovadni nastop na letnem telovadišču. Vabljeni vsi ljubitelji in prijatelji sokolstva. Za dobro zabavo bo skrbela sokolska godba «Iskra» iz Ribnice.

DOMAČE NOVOSTI

Ne odlašajte več s plačevanjem naročnine! Pozneje Vam jo bo plačati težje, ako imate še druge obveznosti. Poslužite se takoj zadnje polovice, ki ste jo prejeli, pa ne še izrabili! Na zahtevo Vam uprava lista pošlje tudi drugo.

UPRAVNIŠTVO «DOMOVINE».

* Zaradi preobilice smo morali nekaj dopisov odložiti za prihodnjic.

* 200letnica zajetja vrlecev v Rogaški Slatini. Rogaška Slatina je v nedeljo in na praznik z velikimi slovesnostmi proslavila 200letnico, odkar so začeli izrabljati zdravilno moč slatinskih vrlecev. Lepe slovesnosti se je udeležil tudi ban g. dr. Marušič.

* Ptujška državna realna gimnazija ostane. Iz Ptujja nam pišejo: Vest, da ostane ptujška državna realna gimnazija kraljeviča Andreja neokrnjena, je zbudila med prebivalstvom veliko zadoščenje. V Dijaškem domu, katerega uprava se je preuredila, je tudi dovolj mest še na razpolago in bo v njem poskrbljeno za primerno vzgojo in oskrbo dijakov.

* Poročil se je v ponedeljek v Laškem rudniški nadzornik g. Viljem Vastič z gostilničarjevo hčerko gđ. Danico Dolinarjevo. Bilo srečno!

* Rojaki iz Nizozemske v domovini. Skupini okrog 190 naših rojakov, ki so prišli te dni iz Nizozemske v domovino na obisk, je bil prirejen pristržen sprejem. Na Jesenicah so jih pozdravili župan g. Zabkar, za Rafaelovo družbo g. Marinkšek in nato še župnik g. Kastelic. Svirala je Krekova godba. Na ljubljanskem kolodvoru pa so pristržno sprejeli rojake zastopniki občine, izseljenskega urada in s tem banske uprave, narodnega izseljenskega odbora, Rafaelove družbe in drugih korporacij, svirala pa je godba «Zarja». Po pozdravnih govorih so se izseljenci delno razšli po mestu, delno pa nadaljevali pot v domače kraje. Na Nizozemsko se bodo vrnili 29. t. m.

DR. ANTON HROVAT,

ordinarij bolnice Križniškega reda v Ormožu.

bo odsoten od dne 23. avgusta do dne 1. septembra 1932. 264

* Cerknjsko jezero je usahnilo. Zaradi velike suše je Cerknjsko jezero nenadno usahnilo. Pred desetimi dnevi je bila voda pod mostom še skoro tri metre globoka. Jezero je usihalo v istem redu kakor druga leta. Prvi je usahnil požiralnik Vodonos, potem požiralniki Rešeto, Narti, Ponikve in drugi. Nazadnje je usahnil Zadnji kraj. Ribiči pa letos niso dobili posebnega plena.

* Čebelna gniloba na Murskem polju. V več občinah na Murskem polju se je uradno ugotovila gniloba čebelne zalege. Da se ta bolezen ne prenese v druge kraje, je sresko načelstvo v Lju-

tomeru prepovedalo uvoz čebel iz drugih krajev na pašo v občine Lukovce, Bolehnečice, Logarovce, Borece, Ključarovce, Križevce, Iljaševce, Staro novo vas, Bučočevce, Vučjo vas, Bunčane, Veržej, Grlavo Cven, Krištanca, Noršince in Ljutomer. Prepovedano je tudi postavljanje čebelnih panjev na železniškem svetu ob železniških progah Ljutomer-Bučočevci in Ljutomer-Dokleževje.

* Silna pripeka in suša. Zaradi pomanjkanja dežja in neprestane hude pripeke je nastala v naših krajih, zlasti v radovljiškem srezu, Savinjski dolini in še posebno na Dravskem polju in v Slovenskih goricah huda suša, ki grozi uničiti dobršen del poljskih pridelkov. Fižol se suši, raznovrstno sočivje in povrtina veneta. Krompir, ki je obetal prav dobro, tudi ne bo tako obrodil, kakor je kazalo. Suša se pozna tudi na sadnem drevju, ki je obetal spočetka prav dobro letino. Nedozero sadje pada v kopicah na tla. Vročina uničuje iz dneva v dan otavo, ki je bo precej manj kakor lani. Zadnji dnevi so bili strahovito vroči. Na oba praznika je barometer po raznih krajih Slovenije kazal v senci od 32 do 28 stopinj C. Vode so tako tople, da se v njih komaj ohladiš. Barometer še ne pada.

* Banska uprava bo oddajala to jesen večje število prvovrstnih plemenskih petelinov in kokoši selekcionirane štajerske pasme po zelo znižani ceni. Popolnoma odrasli petelini se bodo oddali po 10 Din, kokoši pa po 20 Din za kljun. Blago bo kupljeno od naših najboljših vzrejalšč. Zajamčena je najmanjša nesnost 140 jajc na leto. Zanimanci dobijo vsa potrebna navodila pri svojih sreskih kmetijskih referentih. Prošnje neposredno na banksko upravo se ne morejo upoštevati.

* Ponarejeni 10dinarski novci. V Beogradu so bili izsledeni ponarejeni 10dinarski novci. Enaki ponarejeni novci so se pojavili tudi v Novem Sadu. Smederevska policija je zasačila nekega Foraja, ki je v neki branjariji nameraval poravnati račun s ponarejenimi 10dinarskimi srebrniki. Foraj je bil aretiran, ni pa hotel povedati, kje je dobil ponarejeni denar. Ponarejeni novci se lahko spoznajo po temnejši barvi.

* Na kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto 1. novembra. Šola je enoletna. Vsi učenci stanujejo v zavodu, kjer imajo vso oskrbo. Sprejemajo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmečkih staršev, ki bodo ostali po končanem šolanju na kmetiji. Svojeročno pisane prošnje, kolkovane s 5 Din, je poslati ravnateljstvu šole do 15. septembra. Prošnji je priložiti: krstni list, domovnico, odpustnico, odnosno zadnje šolsko izpričevalo, izpričevalo o nramnosti pri onih prosilcih, ki ne stopijo v zavod neposredno iz kake druge šole, izjavo staršev, odnosno varuha (kolek 2 Din), s katero se zavežejo plačati stroške šolanja, obvezno izjavo staršev ali varuha (kolek 2 Din), ki reflektirajo na štipendijo, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji, sicer da v nasprotnem primeru povrnejo zavodu sprejeto podporo. Starost najmanj 16 let ter najmanj z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratek sprejemni izpit iz slovenščine in računstva, katerega so oproščeni absolventi dveh ali več razredov meščanske ali kake nižje srednje šole. Hkrati se preišče njih zdravstveno stanje po zdravniku. Oskrbnina znaša do preklica mesečno 400 Din. Pridnim sinovom manj premožnih posestnikov se po možnosti dovolijo popolnoma, polovice ali tri četrtine prosta mesta. Prosilci za banovinsko prosto mesto morajo priložiti davčno ali občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer. Podrobnejša pojasnila daje ravnateljstvo šole.

* Gospodinjski šoli se otvorita na banovinskem posestvu v Mali Loki, p. Velika Loka, in v St. Juriju ob južni železnici 1. oktobra letos. Pouk bo trajal deset mesecev, to je č. o 31. julija 1933. Namen šole je izobraziti dekleta srednjih in malih posestnikov za dobre kmečke gospodinje. Učenke stanujejo v zavodu, kjer imajo šolo in vso

oskrbo. Celotna oskrbnina znaša mesečno 400 dinarjev. Revnejšim gojenkam podeljuje banska uprava na utemeljeno in s potrebnimi prilogami opremljeno prošnjo (ubožno izpričevalo, odnosno premoženjski izkaz z uradno navedbo višine zemljiškega davka ter gospodarskega stanja staršev, varuha) štipendije. Dekleta se morajo izkazati, da so stara nad 16 let (krstni list), da so dovršile osnovno šolo (šolska izpustnica), da so moralno neoporečna (nramstveno izpričevalo); predložiti morajo obvezo staršev, odnosno varuha, da plača vse stroške šolanja v smislu določil pravilnika; predložiti morajo premoženjski izkaz. Prosilke morajo biti zdrave. Učenka, ki brez pristanka vodstva šole med učno dobo zapusti zavod, mora plačati sama, odnosno starši (varuh) celoletno oskrbnino. S temi podatki in potrebnimi prilogami opremljene in pravilno kolkovane (kolek 5 Din) prošnje za sprejem naj se odpošljejo najkasneje do 1. septembra na vodstvo šole.

* Pred zborovanjem upnikov Kmetijske eksportne zadruge v Mariboru. Na mariborskem sodišču si belijo glave z zborovanjem upnikov Kmetijske eksportne zadruge, ki bo 23. t. m. Kakor smo že javili, je vseh upnikov okoli 20.000. Seveda ni računati, da bodo vsi prišli na sodišče, vendar pa bo naval velik, če pridejo samo upniki iz Maribora in bližnje okolice.

* Smrt v Savinji. V nedeljo popoldne so se v Preseki pod Mozirjem kopali v Savinji kmečki fantje. Tem se je pridružil 27letni Franc Rajšter, najstarejši sin posestnika v Preseki. Še ves razgret od hoje se je pognal v globoko vodo. Ni še priplaval do srede vode, ko se je začel potapljati. Zaklical je na pomoč in izgini v globino. Nekaž pogumnih kopalcev se je takoj pognalo za Rajšterjem. Eden izmed njih ga je sicer ujel za lase, vendar se reševalcem ni posrečilo rešiti mladnič. Šele ko so pohiteli po čoln k bližnji gostilni, so ga s kavljii potegnili že mrtvega na suho.

* Utonil je v Nevljici kamniški avtobusni podjetnik, splošno priljubljeni Peregrin Rode. Skočil je preveč razgret v vodo in ga je zadela srčna kap.

* Smrt v planinah. Blizu Sedmih jezer so našli mrtvega nekega planinarja. Na podlagi legitimacije so ugotovili, da gre za Mirka Kunaya, uradnika Zadrčne gospodarske banke v Ljubljani. Po legi trupa se sodi, da je Kunaya zadela kap ali pa je postal žrtev solnarice.

* Velik požar v Medlogu pri Celju. V torek ob 2. uri zjutraj je zbudil požarni alarm gasilce vsega celjskega okoliša. V Medlogu na zadnjem koncu vasi so švigali šilni plameni proti nebu. Gorelo je gospodarsko poslopje posestnice Gračnerjeve, po domače Martinčeve. Prihitali so gasilci z Babnega, Lopate, iz Arje vasi, Drešinje vasi, in Žalca. Ker je bila voda v bližini, so hitro napeli vse cevi v bližnjo Ložnico. Padati so začeli močni curki vode na bližnja poslopja in seveda tudi na goreče. Iz hleva so rešili vso živino živo z izjemo telice, ki jo je dim zadušil. Požar je uničil vse poslopje do tal, posrečilo pa se je napornemu delu požrtvovalnih gasilcev, da so rešena vsaj sosedna poslopja. Kako je nastal požar, se ne ve, verjetno pa je, da je podtaknila ogenj zlobna roka.

Med. univ. DR. VLADIMIR OREL,

zdravnik v Litiji,

ordinira od 10. do 12. dopoldne in od 4. do 5. popoldne v Oblakovi hiši. 263

* Smrt oficirja v Dravi. Pred dnevi je zahtevala Drava v Mariboru novo žrtev. Pri kohanju je utonil okrog 14. blizu državnega mostu podporočnik 45. pehotnega polka g. Aleksej Terevič. S tovarišem podporočnikom g. Dimičem sta se med opoldanskim odmorom kopala v Köferjevem kopalšču. Terevič je zaplaval do sredine mostu, ko je pa priplaval do državnega mostu, je glasno zaklical in nato na mah izgini v vodi. Za trenutek se je zopet pokazal na površju, nato pa so ga pogoltnili deroči valovi Drave.

* **Smrt znanega mizarskega podjetnika.** V Šoštanjju je v starosti 58 let umrl g. Josip Lampret, lastnik mizarskega podjetja. Z njim je legel v prerani grob mož, ki je bil dolga leta v sredini šoštanjskega življenja in znan po vsej Saleški in Savinjski dolini. Pokojniku bodi ohranjenen blag spomin!

* **Smrt starega moža v potočku.** Te dni je utonil v potočku, ki teče skozi vasico Spodnji Log, 77letni rudarski upokojenec Martin Ribič. Starček je bil v popoldanskih urah s svojo ženo, 75letno Rozalijo na domačem travniku. Žena je odšla na bližnjo njivo trgati fižol, njen mož pa je vzel steklenico in se odpravil k studenčku po vodo. Žena se je že vrnila s polja domov, moža pa še ni bilo od nikoder. Rozalijo je zaskrbelo in je poslala svojo nečakinjo 9letno Pavlo z naročilom, naj poišče deda. Ko se je dekletce vrnilo, je povedalo, da čepi oče pri potočku in da se za njene klice ni prav nič zmenil. Do našli so šli k potočku, kjer so našli očeta Martina klečati ob strugi, z glavo nagnjenega v nizko vodo in mrtvega. Kakor so sklepali po okoliščinah, je Martin pokleknil, da zajame v steklenico vode. Bržkonega je pri tem popadla slabost, saj je bil zaradi starosti že ves onemogel, pa je z glavo omahnil v vodo.

* **Nekaj o jugoslovenski trgovini.** Umetniško sestavljen in moderno opremljen cenik z uradnim in notarskim potrdilom, da je Trgovski dom Stermecki v Celju poslal v enem dnevu več kot tisto zavojev blaga svojim odjemalcem, je pravkar dotiskan in se pošlje na zahtevo vsakomur za stonj. Oprema več ko 300 zavojev v enem dnevu je pač dovolj zanesljiv dokaz, da nudi Trgovski dom Stermecki res tisto, kar obljubi, in da dobi vsakdo tisto, kar želi.

* **Strela je udarila v cerkev.** Te dni je prihrula nad Poljačne in okolico huda nevihta, med katero je tresčilo v lubičensko cerkev. Strela pa ni šla po strelovodu, ampak si je trla pot v notranjost cerkve ter je steno na več mestih poškodovala. V to cerkev je tresčilo že večkrat, zato bi bilo umestno strelovod temeljito pregledati.

* **Ogenj pri Šoštanjju.** Te dni je zadela nesreča požara malega posestnika Maričnika v Družmirju. Ogenj mu je upepelil stanovanjsko hišo z gospodarskim poslopjem vred. Ker je bilo vse skupaj leseno, je ogenj uničil zgradbi prej preden so mogli dospeti gasilci na pomoč.

* **«Franc Jožefova» grenčica** — izvrstno sredstvo proti prebavnim motnjam in gorčici.

* **Velika zidavnica je zgorela.** Krasno opremljena zidavnica ptujskega veleposestnika Orniga pri Sv. Trojici v Haložah je postala v eni zadnjih noči žrtev plamenov. Okoli 11. zvečer se je posvetilo nebo in kmalu je bilo obsežno poslopje zavito v goreči sij. Požar so kmalu zapazili in nabralo se je pri gorečem poslopju dovolj ljudi, toda na gašenje ni bilo misliti, ker je primanjkovalo vode. Poslopje stoji tudi na zelo nedostopnem kraju, tako da bi bil gasilec dohod z brizgalno otežkočen. Plameni so uničili vse ter je od gospodarskega poslopja ostala le okajana razvalina. Požar je bil očitno podtaknjen, zaradi česar je uvedlo orožništvo strogo preiskavo.

* **Smrt šolarčka v ribniku.** Ob cesti proti Thurnskemu gradu pri Velenju je manjši ribnik, ki ga ima v najemu grof Coronini. V vročih poletnih dneh se hodijo otroci prav radi kopati v ta ribnik. Tako se je z več tovariši pretekli četrtek šel tja kopati 12letni Josip Kopač, sin rudarja iz Podkrajja. Sredi veselega brodenja po vodi so pa tovariši opazili, da se Kopač potaplja. Zablredel je po blatnem dnu ribnika predalet v globoko vodo, pa se iz blata ni mogel rešiti. Odraslega plavača, ki bi bil mogel pohiteti fantu na pomoč, ni bilo v bližini. Ko so fantiči doklicali ljudi iz sosednjih hiš na pomoč, so ti napravili splav in z njega s koli preiskali ves ribnik. Iskali so pozno v noč, a utopljenca niso mogli najti. Iskanje se je nadaljevalo še drugo jutro in so fantiča našli šele okoli 9. dopoldne, ležečega v blatu na dnu ribnika.

* **Po nesreči ustreljen.** Dne 14. t. m. je 15letni Anton Randl, trgovski vajenec pri trgovcu Alojzu Remicu v Dravogradu, videl v kovčegu domačega trgovskega pomočnika samokres. Randl bi si ga bil rad ogledal. Pomočnik je dejal Randlu, da mu samokresa ne da v roke, ker je treba z orožjem skrajno previdno ravnati. Randl pa je bil vendarle radoveden. Zato je pomočnik vzel samokres iz kovčega. Pri tem pa se je orožje sprožilo in kroglja je zadela Randla v obraz. Šla je skozi možgane. Randl je bil po nekaj minutah mrtev. Bil je miren in priden fant. Doma je bil iz Št. Pavla pri Preboldu.

* **Požar na Dravskem polju.** Po krajšem premoru so se pričeli pojavljati na Dravskem polju zopet požari. Pretekli dnevi je nastal ogenj v gospodarskem poslopju posestnika in župana Klinca v Rogozi. Poslopje je ogenj uničil, hišo, katere so se plameni že oprijemali, pa se je posrečilo rešiti. Gasilci, ki so prihitali iz vse okolice, so delali neumorno ter preprečili večjo nesrečo.

* **Vlom v Rimskih Toplicah.** Nedavno noč je bilo vlomljeno v vilo inž. g. Plavšiča na Ogečah pri Rimskih Toplicah. Vila je bila brez stanovalcev, lastnik pa tudi še ni prispel. Tat se je splazil v sobo in odnesel, kar se je dalo odnesti. Koliko je napravil škode, za enkrat še ni mogoče ugotoviti, ker nihče nima ključev od vile. Orožništvo vodi poizvedovanje.

* **Zasledovan hlapec.** V spalno sobo gostilničarke Ane Staretove v Topolah pri Mengšu se je splazil 38letni hlapec France Vrankar, ki ga varnostna oblastva že delj časa zasledujejo zaradi raznih nepoštenosti. Tat je ukradel za okrog tisoč dinarjev gotovine.

* **Neznan samomorilec.** Pred nekaj dnevi se je pojavil v Dravogradu na levem bregu Drave neznan možki, ki se je približal reki in skočil v vodo. Voda ga je takoj pogoltnila in odnesla truplo naprej. Neznani samomorilec, čigar trupla doslej še niso našli, je bil visoke, precej močne postave, zagorelega, neobritega, močno zaraslega obraza in je imel dolge črne brke ter je bil oblečen v temno obleko. Na glavi je nosil temen klobuk.

* **Vlomilci v Št. Janžu.** Te dni so se pojavili v Št. Janžu na Dolenjskem neznan svetrovci, ki so obiskali trgovino Franceta Štirna. Odnegli so mu nad 30 m sivega sukna, dalje 60 m ženskega blaga, 100 m delena, 150 m vzorčaste svile in več sto metrov raznega drugega blaga. Dalje so si prisvojili 100 različnih naglavnih rut, 80 raznih robcev, 20 moških srajc, 72 parov ženskih nogavic, 12 sportnih čepic, več klobukov in za okrog 500 Din gotovine. Celotna škoda znaša okrog 32.000 Din. Poleg blaga je bilo ukradenih tudi pet srečk Dobrodelnega društva sv. Vincencija v Beogradu. Vlomilci so s plenom izginili brez sledu.

* **Pri hripi, bronhitisu, vnetju mandelnov, ljučnemu kataru, zaslužnosti nosu, sapnika, požiralnika in jabolka, obolenjih oči in ušes skrbimo zato, da čisto očistimo temeljito želodec in črevo z uporabo naravne «Franc Jožefove» grenčice.** Znameniti strokovnjaki za nego zdravja svedočijo, da «Franc Jožefova» voda dobro služi tudi pri šenu in drugih mrzličnih nalezljivih boleznih. «Franc Jožefova» grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

SHODI V KONJIŠKEM SREZU.

Sreska organizacija JRKD v Konjicah priredi 21. t. m. velika manifestacijska shoda v Vitanju in pri Sv. Jerneju, prvega ob 7., drugega ob 15. uri. Shodov se bodo udeležili srbski, slovenski in hrvaški poslanci, da dokažejo, kako se mi vsi skupaj borimo za enotno domovino in kako je govoričenje nasprotnikov le izraz bive bolestone strankarske zastrupljenosti. Konjiški srez bo še enkrat pokazal, da razume politiko kraljevih manifestov in duha nove ustave ter da obsoja delo neodgovornih hujskačev.

POGOJI ZA SPREJEM V DRŽAVNO STROKOVNO ŠOLO ZA PLETARSTVO V PTUJU.

Pletarstvo nudi kot domača obrt mnogim lep zaslužek, posebno takrat, ko kmetijsko delo počiva. S to obrtjo so pa dani življenjski pogoji tudi vsem osebam, ki zaradi pohabljenosti ne morejo opravljati drugih poslov in je njih življenjski obstoj odvisen le od milosti svojcev, javnosti in občin.

Državna strokovna šola za pletarstvo v Ptujju ima predvsem namen, izvežbati praktično in teoretično v pletarstvu in vrbovarej učence obojega spola in jih usposobiti za pletarske pomočnike. Zadnjim pomaga po dovršeni učni dobi tudi do zaslužka, ako ne bi mogli pletarstva izvrševati na svojih domovih.

Šolsko leto se prične 1. septembra. V prvi razred se sprejemajo učenci in učenke, ki so dovršili vsaj dva razreda srednje ali meščanske šole ali šest letnikov osnovne šole in imajo najmanj 14 let starosti.

Prijave se lahko izvršijo pisмено in morajo vsebovati: krstni list, domovnico, odpustnico, očnoso zadnje šolsko izpričevalo, izjavo staršev (varuha), s katero se ti zavezujejo vzdrževati gojenca. — Šoli je priključen internat, ki je v Dijaškem domu v Ptujju. Pridnim ubožnim učencem se bodo po možnosti izposlovala mesečne podpore. Prijave je vpslati najkasneje do 25. t. m. Vsak prijavenec prejme pisмено rešitev. Podrobnejša pojasnila daje upraviteljstvo šole.

KAJ NAM BO POKAZALA LETOŠNJA «LJUBLJANA V JESENI».

Letošnja velesejmska prireditev «Ljubljana v jeseni» nam bo podala nov dokaz marljivosti našega naroda. Ta prireditev bo vrsta razstav prosvetnega in gospodarskega značaja.

Kmetijska razstava bo obsegala polni kmetijski oddelek, razstavo mlekarskih in sirarskih izdelkov, razstavo jaje, razstavo čebelarstvih izdelkov in sejem za med, zelenjadno razstavo, vinsko razstavo in sejem. Priključeni ji bosta razstava goveje živine montafonske pasme, ki jo priredi 3. in 4. septembra živinorejska zadruga «Jugomontafon», in razstava perutnine, kuncev, ribic in ptic, ki jo priredi Društvo rejcev malih živali «Zivalca». Pripravlja se tudi velika razstava plemenskih konj. Seveda na kmetijski razstavi ne bo manjkalo kmetijskih strojev in orodja.

Razstavo čistokrvnih psov vseh pasem priredi 8. septembra Jugoslovenska kinološka zveza. Razstavljenih bo preko 300 teh najzvestejših spremljevalcev človeka.

Alpinska razstava bo zelo zanimiva in slikovita. Alpinski razstavi bo priključena tujsko-prometna razstava, ki jo organizira tujsko-prometni svet banske uprave dravske banovine.

Razstavo slovenske knjige priredi letos prvič slovenska založništva in knjigarne. Obiskovalcu se bo nudil lep pregled plodonosnega dela zadnjih deset let na knjižnjem polju.

Umetnostne razstave na velesejmu so že dobro poznane. Letos pa bo prirejena **razstava upodabljaljoče umetnosti** «Žena v slovenski umetnosti», na kateri bodo sodelovali skoro vsi pomembni slovenski slikarji in kiparji.

Fotoklub v Ljubljani priredi **jugoslovensko amatersko razstavo umetniških fotografij** s sodelovanjem najboljših fotoamaterjev iz vse države.

Naše vrle gospodinje prirede **veliko razstavo «Domače ognjišče»**, ki bo prikazala pregled gospodinjstvih šol, skavtske organizacije, telesno nego gospodinje, počitniške domove, prehrano, preproste in moderne plinske in električne kuhinje, tehnične pripomočke in potrebščine v kuhinji, pripravljanje kuhane in sirove hrane pred očmi obiskovalcev, konserviranje in vkletnje sadja in sočivja, zdravstvo v kuhinji. Tako bo ta razstava najnazornejša učiteljica našim gospodinjam in njihovim pomočnicam.

Industrijski in obrtni oddelek jesenskega velesejma bo obsegal **pohištvo in stanovanjsko opremo, živila, radio in nešteto izdelkov za dnevno rabo in pa sezonskih predmetov.** Lepo obrtno

razstavo priredi tudi naša Zbornica za trgovino, obrt in industrijo in pa v lastnem oddelku tudi oddelek za pospeševanje obrti naše banovine. Kot posebni prireditvi za časa jesenskega velesejma omenjamo pregled narodnih noš, ki bo 4. septembra in pa tekmovanje slovenskih harmonikarjev 11. septembra na velesejmu.

Obiskovalci imajo na podlagi sejmске legitimacije polovično vožnjo in naj ga ne bo med nami, ki si ne bi ogledal te prireditve, saj bo ta razstava plod tisočih pridnih rok kmeta, delavca, obrtnika, gospodinje, prosvetnega delavca in znanstvenika.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

VIŠJA GIMNAZIJA IN DIJAŠKI DOM V PTUJU.

P t u j, avgusta.

Za Ptujsko polje, Haloze in del Slovenskih goric je ptujška gimnazija, katere obstoj je zdaj zagotovljen, največjega pomena. Koliko nadarjenih mladeničev iz teh krajev ne bi nikdar videlo srednje šole, če je ne bi imeli v Ptuj. To so Ptujčani spoznali že skoro pred 70 leti ter so šli na delo, da se v Ptuj ustanovi gimnazija. Njihov trud je bil kronan z uspehom: leta 1869. so dobili deželno gimnazijo, ki pa je bila samo nižja. Toda nižja gimnazija ni zadostovala in so preselili za višje razrede. Celih 30 let so se trudili, dokler se jim ni posrečilo, da so s šolskim letom 1898./1899. dobili 5. razred in potem postopno celo gimnazijo. Ob 60letnici je gimnazijo zadela izredna čast, da je bila imenovana po Nj. Vis. kraljeviču Andreju. S koncem preteklega šolskega leta je pa bila gimnazija zopet okrnjena na stanje, na katerem je bila ob koncu preteklega stoletja.

Ko so odločilni činitelji razmišljali o tem, kaj bi pomenil Ptuj brez popolne gimnazije, so spoznali, da stvarna potreba zahteva popolno gimnazijo v Ptuj. Število dijakov je z majhnimi presledki stalno raslo, zlasti še v jugoslovenski državi. Leta 1918. je bilo vseh dijakov 184, leta 1932. pa že 371. Število se je torej v teh nekaj letih več kakor podvojilo.

Ko Ptujčani v preteklem stoletju niso dosegli popolne gimnazije in so se potem otvorile slovenske vzporednice v Celju in Mariboru, so začeli dijaki zapuščati ptujško gimnazijo in podatki o sicer lepo se razvijajočem zavodu izkazujejo precejšnje nazadovanje. Ali ni več kakor verjetno, da bi se zdaj zgodilo isto, če bi v Ptuj ohranili samo nižjo gimnazijo. Bilo bi povsem prirodno, da bi za višjo gimnazijo izgubili še nižjo in bi bil Ptuj lepega dne brez vsakega srednješolskega razreda.

Vse to velja v precejšnji meri tudi za Dijaški dom, ki je v upravi povsem ločen od gimnazije, katere poslopje meji na gimnazijsko stavbo. Dandanes so starši tako zelo zaposleni s skrbmi za obstoj, da jim pri najboljši volji ne ostane dovolj časa in potrpežljivosti za vzgojo mladine. Zato je gotovo srčna želja vseh staršev, da bi prišli njih otroci za časa izobraževanja in dozorevanja pod smotrno vodstvo vzgojiteljskih moči. Žal ni to vsakomur mogoče, kdor pa le kako more, bo brez dvoma žrtvoval vsoto, ki se bo v otrokovo korist najbolj obrestovala.

Odločilni činitelji so zagotovili nadaljnji obstoj zavoda, ki ima na razpolago vse, kar je potrebno za dobro vzgojo mladine. Letni prispevek je znižan na 6000 Din, niže ni bilo mogoče iti, ker bi sicer trpeli vzgoja in oskrba. Za otroke, naš ponos, pa pravijo, da je najboljšje komaj dosti dobro.

NOVICE IZ MORAVŠKE DOLINE.

M o r a v š e, v avgustu.

Zopet smo izgubili moža, za katerim žalujemo vsi, ki smo ga poznali. Gospoda Franca Požarja, posestnika in gostilničarja na Vrhpolju, ni več med živimi. Nemila smrt ga je po kratki in mučni boleznj položila na mrliški

oder. Pokojnik je bil veskozi odločno naprednega mišljenja ter ni svojega prepričanja nikdar zatajil. Prav marljivo je deloval pri vseh naših organizacijah ter jih tudi gmotno podpiral. K ustanovitvi gasilnega društva na Vrhpolju je mnogo pripomogel. Rad je posejal naše prireditve, na katerih smo občudovali njegovo živahnost in družabnost. Svoje obilne življenjske izkušnje je udeleževal kot dolgoletni občinski odbornik in svetovalc. Pogreba so se udeležila vsa bližnja gasilna društva s prapori, Sokoli, vrhpoljska šolska mladina, moravška godba in številna množica pokojnikovih prijateljev in znancev. Ob odprtem grobu se je poslovil od dragega pokojnika župan g. Tome, ki je z lepimi besedami orisal njegove zasluge. Pevci so mu zapeli v slovo pretresljive žalostinke. Blagemu možu ohranimo časten spomin, žalujoči rodbini pa naše iskreno sožalje!

Naše farno pokopališče je dobilo letos prvo moderno grobnico, ki jo je zgradila Detelova rodbina iz Moravč. V novo grobnico so pred tednom preložili zemске ostanke pokojnega očeta g. Detele, ki je umrl pozimi, in njegovega sina, ki je padel kot oficir med vojno na italijanskem bojišču.

Treščilo je nedavno v zgodnjih jutranjih urah v kozolec posestnika Škrjanca v Ribčah pri Moravčah. Gospodar, ki je spal z otroki v senu na kozoleu, je slišal grozen pok in začutil sunek, nato pa je začela nad njim goreti streha. Hitro je zbudil otroke, ki so komaj ušli plamenom. Zgoreli so vsi vozovi, seno, žito in mnogo gospodarskega orodja. Škoda cenijo na 40.000 dinarjev.

Moravški dolini je grozila zadnje čase nevarnost, da jo zalije obtok ponarejenega denarja, saj smo imeli v bližini obilno zalogo «jurjev» in stotakov in prav marljivo razpečevalce. Za trenutek smo pozabili ves poletni trud ter oživljali stare spomine na Prelesnika, ki je brezplačno pomagal siromakom, dočim naši novi Prelesniki zahtevali za «srečke» primerno plačilo. Pri takih pogovorih seveda ni manjkalo dovtipov, češ, da so naši «srečkarji» pripravljali inflacijo, ki so jo nekateri ljudje res prav željno pričakovali. Govorice o ponarejanju denarja pa že izgublajo privlačnost in sedaj nas zanima samo še to, kakšno mnenje bo izreklo sodišče.

V Moravčah priredi v nedeljo 21. t. m. Društvo kmetskih fantov in deklet iz sosednjih Vač zanimivo tekmo koscev na Kavkovem vrtu. Prireditve bo združena z govori, godbo in drugo primerno zabavo. To bo v moravški dolini prva proslava kmetskega dela in bo nedvomno prav številno obiskana.

POLJANSKO PISMO.

O s e l i c a, avgusta.

Tudi nas tarejo skrbi in težave. Morda nas še toliko bolj, ker so vsi viri naših dohodkov usahnili. Živine, ki je bil eden glavnih virov, niti pod ceno skoro ni mogoče spraviti v denar. Drugi dohodek smo imeli od lesa. Mnogo smo dobili za les in precej smo zaslužili z obdelovanjem in prevažanjem lesa, a danes počiva ves lesni promet. Žage čakajo boljših časov. Že res, letina najbrž ne bo slaba. Posebno v višjih legah je bila žetev prav dobra, a slabša v ravnini, kjer je rja zaradi prevlelike moče napravila dokaj škode na pšenici.

Popis kmetskih dolgov je do malega dovršen in kaže kaj slabo sliko. Pa vendar se tolašimo, saj tu ob meji šele vemo, kako na oni strani tlačijo še vse hujša bremena naše rojake.

Nekaj lepega pa imamo zapisati pri vseh križih in težavah. Naši vrli fantje vedno bolj opuščajo grde razvade, ki so se bile razpasle med nami posebno med vojno. Ko so šli zadnjič na nabor v Poljane, so si pač dajali duška s petjem in sviranjem harmonike in z vzkliki «živio», «zdravo» in po naboru «sposoben». Ni bilo slišati nikakega «tavbliha» več, za kar gre vse priznanje fantom. Bili so pa fantje tudi po večini trezni.

Pričakujemo, da nas bo kaj kmalu obiskal naš narodni poslanec g. Lončar z drugimi svojimi tovariši, ki nam bodo podrobneje razložili naš politični in gospodarski položaj ter nar dali upanja v boljše čase.

LEP SOKOLSKI PRAZNIK V RIBNICI.

R i b n i c a, avgusta.

Sokol je v nedeljo slavnostno otvoril svoj dom. Že v soboto je skoraj s slednje hiše zaplapolala državna trobojnica, kar priča o tem, da so Ribničani narodni ljudje.

Slavnostna seja se je v soboto ob najlepšem razpoloženju vršila že v prostorih novega doma. Starosta lekarnar Ančik je podal obširno zgodovino vsega dela, ki ga je ribniški Sokol imel za postavitev lastne strehe. Ker se nahajamo v Tyrševem letu, je tudi ribniško društvo zidavo svojega doma posvetilo temu spominu. Starosta Ančik se je spomnil umrlih bratov, zlasti prvega staroste ribniškega Sokola dr. Schiffrerja, ki je bil vnet sokolski delavec ter je ustanovil tudi vsa druga sokolska društva v kočevskem srezu. V nedeljo se je zastopstvo ribniških Sokolov s cvetjem poklonilo na grobu dr. Schiffrerja, podstarosta dr. Oražem pa je imel kratek spominski nagovor. Po seji se je vršila telovadna akademija, ki je izredno ugajala občinstvu.

V nedeljo dopoldne se je vršil najprej sprejem gostov na kolodvoru. Med sviranjem sokolske godbe se je sprevod od kolodvora napotil proti Sokolskemu domu, ki je res lepa zgradba. Popoldne se je vsa množica narodnega občinstva, Sokolov v kroju, naraščajajo, dece in gasilcev zbrala na dvorišču novega doma k otvoritveni svečanosti sami. Ko se je pojavil minister za telesno vzgojo dr. Dragan Kraljevič s šopkom suhe robe v rokah, ki mu je bil poklonjen v Ribnici, ga je množica obsula z iskrenimi pozdravi. Starosta Ančik je v kratkem nagovoru podčrtal razliko med nekdanjimi časi, ko je moral naš narod hrbte kriviti pod knuto, in današnjim časom, ko predstavnik vlade prihaja med nas, da se z nami razveseli ob veselem dogodku. Minister doktor Kraljevič je v zelo lepem odgovoru izrazil svoje veselje, da lahko prisostvuje temu prazniku našega sokolstva. Sokolski dom naj bo žarišče bratske ljubezni! Samo v ljubezni lahko rase zdrav, močan rod. «Jaz ti iskreno čestitam, brat starosta,» je zaključil minister, «za lepo, veliko delo, ki ste ga izvršili sredi tega hudega časa, ter kličem našemu vrhovnemu sokolskemu predstavniku Nj. Vis. prestolonasledniku Petru naj ga živi Bog!»

Za tem govorom, ki je bil deležen splošnega odobravanja, je starosta Ančik podal pregledno poročilo o borbi za dom in o njegovi zidavi. Nabirati so Ribničani pričeli pred 25 leti. Člani in prijatelji društva so podpisovali in vplačevali kamne, ki so bili po 200 kron. Vplačanih je bilo 48 kamnov. Svetovna vojna je potem započeto delo prekinila. Nabiranje se je po vojni pospešilo in je nabrano premoženje ob otvoritvi doseglo 396.000 dinarjev. Potem je starosta Ančik prečital prispele pozdravne brzojavke in pozdravil sokolske in druge predstavnike. Ko je naposled pozval gospodarja, načelnika in načelnico predse, jim izročil ključke ter jim z ganljivimi besedami naročil, naj skrbno čuvajo svetišče in skrbijo, da se bodo v njem vzgajali samo značajji, ki bodo zmerom na razpolago kralju in domovini, so marsikom solze zablestele v očeh. Kakor so se seje v soboto odpotali brzojavko Nj. Vis. prestolonasledniku Petru, je zdaj na starostov predlog množica z navdušenjem sprejela še vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Aleksandru, godba pa je zaigrala državno himno.

Po govorih saveznega predstavnika doktorja Fuxa, župnega staroste dr. Pipenbacherja, sreskega načelnika dr. Platzerja in trškega župana Novaka se je sestavil lep sprevod po ulicah in na trgu defilirala pred ministrom doktorjem Kraljevičem in predstavniki. Nato se

je na telovadnem prostoru poleg doma vršila javna telovadba, pri kateri je bila zlasti vzorna vrsta Sokola i Ljubljana deležna odobravanja.

Po telovadbi se je na prostoru začela prijetna, dostojna zabava. Minister dr. Kraljevič se je pred svojim odhodom v Brežice o vsem prav pohvalno izrazil; zlasti je bil vesel, da so se tudi gasilci udeležili sokolske svečanosti.

VELIČASTNO GASILSKO SLAVJE NA SEVERNI MEJI.

Slovenjgradec, avgusta.

V nedeljo je proslavil starodavni Slovenjgradec praznik bisernega jubileja slovenjgraških gasilcev, združen z zletom Jugoslovenske gasilske zveze. Že v soboto popoldne si je nadel Slovenjgradec praznično lice, razobešale so se zastave, okrasila okna in postavljali slavoloki. Svečanosti so se pričele v soboto zvečer. Ob 10. uri je odšlo gasilstvo v sprevedu z godbo na čelu na postajo, kjer je bil slavnosten sprejem zveznih funkcionarjev. Z vlakom se je pripeljalo zvezno načelstvo s starostom gospodom Turkom in blagajnikom in tajnikom gg. Pristovškoma, starejšim in mlajšim. Spreved je krenil po mestu in se ustavil pred stanovanjem mestnega župana g. dr. Bratkoviča, da priredi kumicam gospod dr. Bratkovičevi, dr. Vošnjakovi in dr. Pirnatovi podoknico. Pri podoknici je sodeloval tudi moški zbor slovenjgraškega Pevskega društva. Po bakladi se je podalo občinstvo v Sokolski dom, kjer se je vršil prijeten zabavni večer. Med napitnicami, prepevanjem moškega zbora, ki je zapel nekaj lepih koroških pesmic, in marljivim sviranjem salonskega orkestra iz Mežice je večer minil v najlepšem razpoloženju.

Zjutraj v nedeljo se je že na vse zgodaj vršila budnica, nato pa je bil ob 8. prvi sprejem gostov na mestnem postajališču. Po prihodu jutranjega vlaka se je razvil mogočen spreved gasilcev koroškega okrožja in dravske doline pred Gasilski dom. Od 9. do pol 11. se je vršil pred mestnim magistratom koncert mežiške rudniške godbe. Ob pol 11. se je podalo gasilstvo na glavni kolodvor k sprejemu posebnega vlaka. Na postaji se je zbrala velikanska množica občinstva, ki je nestrpnost pričakovala nove goste. Pri prihodu vlaka je godba zaigrala koračnico. Iz vlaka je predvsem stopilo šest narodnih poslancev iz Srbije, nato pa velike množice gasilstva in ostalih udeležencev. Od došlih poslancev je izpregovoril prisrčne pozdravne besede poslanec Grubišnega polja g. Nikola Sokolovič in godba je zaigrala državno himno. Razvil se je mogočen spreved z več godbami in s 600 uniformiranimi gasilci v mesto v cerkev, kjer se je vršila slavnostno blagoslovitev nove brizgalne in prapora. Slavnostno sv. mašo je imel škof g. dr. Tomažič ob prisotnosti domačega dekana in župnikov iz Podgorja, iz Starega trga in iz bolnice.

Po slavnostni maši je bila pred cerkvijo blagoslovitev nove motorne brizgalne in novega prapora, katerim so kumovale gospe dr. Vošnjakova, dr. Bratkovičeva in dr. Pirnatova. Pred blagoslovitvijo je imel g. škof krasen nagovor, v katerem je poudarjal vse zasluge domačega društva, orisal na kratko njegovo slavno zgodovino in ga bodril k novemu delu do bližnjega. Po blagoslovitvi je povzel besedo župni in društveni načelnik g. Leopold Kopač, ki je po pozdravu in vzpodbudnem nagovoru predlagal vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju, kar je vzelo številno občinstvo z navdušenjem na znanje. Za g. Kopačem so govorili pokrovitelj narodni poslanec g. dr. Bogumil Vošnjak, župan g. dr. Alojz Bratkovič in sreski podnačelnik g. Leopold Eiletz. Nato sta se še oglasila k besedi poslanca iz Srbije g. Dušan Antonijevič in g. Đorđe Parabucki. Oba sta poudarjala bratsko ljubezen med vsem jugoslovenskim narodom in požrtvovalno delovanje naših gasilskih društev. Njihova izvajanja je vzela množica z velikanskim navdušenjem na znanje.

Po nagovorih se je vršilo zabijanje spominskih žeblicev v nov prapor, ki jih je do sedaj že toliko, da je z njimi prapor popolnoma izplačan. Nov prapor je krasno delo domače tvrčke «Ecclesia» iz Ljubljane in predstavlja na eni strani sv. Florijana kot pokrovitelja gasilstva, na drugi ima pomemben napis v društveni šestdesetletnici.

Po izvršenih obredih se je podalo starešinstvo pred mestni magistrat, kjer se je vršila defilacija vseh gasilskih čet s prapori. Po defilaciji je bila v dvorani Gollovega hotela svečana društvena seja, kateri je predsedoval zvezni starosta g. Turk. V uvodu je društveni zapisnikar g. Fišer prečital došle čestitke. Čestitali so: minister g. dr. Kraljevič, ban g. doktor Marušič, podban g. dr. Pirkmajer, poslanec g. Prekoršek, predsednik deželnega sodišča g. dr. Rogina, starosta češkoslovaškega gasilstva in več gasilskih žup naše države. Zatem je poročal župni načelnik g. Leopold Kopač o zgodovini in delovanju društva.

Po načelnikovem nagovoru je sledilo odlikovanje zaslužnih gasilcev. Sreski podnačelnik g. Eiletz je s krasnim nagovorom izročil kraljevska odlikovanja, in sicer zlato kolajno g. Gošerju, srebrne kolajne pa gg. Falletu, Kristanu, Meži, Kollammu, Kacu in Gamsu. Odlikovanci so zaprosili g. podnačelnika, da sporoči njihovo zahvalo na najvišje mesto. Sledilo je župno odlikovanje s gasilskimi zaslužnimi križci, ki ga je izvršil zvezni starosta g. Turk. Od domačega društva so bili odlikovani vsi sedanji društveni odborniki in vsi zvezni funkcionarji. Zaslužni križec sta tudi sprejela minister g. dr. Kraljevič in pokrovitelj proslave narodni poslanec g. dr. Bogumil Vošnjak.

Popoldne je bila na glavnem trgu velika gasilska vaja, ki je pokazala, da je naše društvo zmerom v dobri pripravljenosti. Na sejmišču se je potem pričela velika ljudska veselica, ki je ob prijetnih zvokih več godb v najlepšem razpoloženju združevala številne prisotne.

Delavnemu slovenjgraškemu gasilnemu društvu najlepše čestitke!

ŠENTANDRAŠKO PISMO.

Št. Andraž pri Velenju, avgusta.

Mirna in tiha je naša župnija. V njej se razprostirajo vinorodni griči in solčna brda, posejana z ličnimi kmetskimi domovi, od vseh strani obdanimi z najraznovrstnejšim sadnim drevjem. V njih bivajo ljudje delavni in veseli. Dasi smo tihi, vendar živahno delujemo na polju ljudske prosvete. Prav marljivo je Prosvetno društvo. Pomladi je priredilo več gledaliških predstav, ki so bile vse dobro obiskane.

Ker je letos pri nas sadno drevje izredno dobro obrodilo in je upati na ugodno kupčijo, priredi tukajšnja podružnica Sadjarskega in vrtarskega društva v nedeljo 21. t. m. po rani maši v Društvenem domu sadjarsko predavanje. Pridejo dva predavatelja od Sadjarskega in vrtarskega društva iz Ljubljane in eden od Sadjarske zadruga iz Maribora. Vsakega zavednega sadjarja dolžnost je, da se tega predavanja udeleži.

Popoldne ob 15. istega dne priredi Prosvetno društvo v Društvenem domu velik pevski koncert. Program je naslednji: Gustav Ipavc: «Pozdrav»; dr. Schwab: «Slanica»; Gustav Ipavc: «Lahko noč»; Mihelčič: «Nebo žari» (moški zbor); «Mornar» (baritonsolo s spremljavo klavirja); Anton Nedved: «Nazaj v planinski raj»; Sattner: «Cerkvica», «Ave Marija»; Emil Adamič: «Kazen» (moški zbor); Bajuk: «Trije kovačiči»; Fran Gerbič: «Deklica mila»; Emil Adamič: «Planinec» (baritonsolo s spremljavo klavirja); doktor Schwab: «Vasovalec» (mešani zbor); dr. Schwab: «Dobro jutro» (s spremljavo klavirja); doktor Schwab: «Vinska» (moški zbor).

Na to prireditev najljudneje vabimo vse prijatelje od blizu in daleč! Koncert se ponovi v nedeljo 28. t. m. ob isti uri v istih prostorih, —k.

STRAHOVITA TOČA IN VIHAR NAD SEVNICO IN OKOLICO.

Sevnica, avgusta.

V sredo 10. t. m. malo pred 7. uro zvečer se je na vzhodu Sevnice na mah zatemnilo nebo z oblaki. Kmalu je nastal strahovit vihar in pričela je padati toča v debelosti od oreha do košjega jajca.

Okoliš, ki je bil prizadet od viharja in toče, obsega tri politične občine, in sicer Blanco, ki je utrpela največ škode, Zabukovje in Sevnico. Smer tega strašnega neurja je bila naslednja: pričela se je v Zalogu v občini Zabukovju ter je šla čez Mrzlo planino, Trnovac in Poklek, od tam pa proti vzhodu čez del občine Studenca in dalje čez Čanje, Zigarški vrh, Zabjek, Sevnico in Metni vrh.

Najhuje so poškodovani kraji Poklek, Zagradec, Graška gora, Čanje in Zigarški vrh. V teh krajih je vsa kultura popolnoma uničena. Koruza je stolčena skoro do korenin, sadno drevje je popolnoma golo brez vsakega listja; samo tu in tam visi še kako jabolko poznih vrst na drevesu. Prav tako golo je tudi trsje, pod poedinimi trtami pa ležijo kupi stolčenih grozdnih jagod. Fižol je zabit v zemljo. Buče so od toče olupljene in navrtane, kakor bi bile nastreljene. Živinska pesa stoji oguljena in obtolčena na njivah. Njive s krompirjem je voda tako obdelala, da je izruvala ves krompir iz zemlje in ga odplovila na niže ležeča zemljišča, kjer ga je večji del zopet zasuša z naplavaljeno zemljo. Tam ga sedaj otroci nabirajo in s tem rešujejo, kar se še da rešiti. Novi posevki, kakor ajda, so popolnoma izginili in ni več sledu o njih. Travniki so zaliti s plastmi blata in grušča, pomešanimi s stolčenim sadjem, krompirjem, fižolom, ovsem in drugimi sadeži. Med potoki blata, ki se suše na solcu so temne lise listja, pod temi pa so se še po dveh dneh kljub hudi pripeki dobile cele plasti toče. Na nekaterih mestih so bile te ledene plasti debele do pol metra. V vseh teh vaseh so se našli še nekaj dni nato za vsakim poslopjem, za mejami in za plotovi celi kupi toče.

Na Zupanovem travniku pod Graško goro je bil tolikšen kup toče, pokrit z listjem, da bi ga ne mogli odpeljati z dvajsetimi vozovi. Še drugi dan po toči je bil ves ta okoliš navzlic veliki vročini popolnoma pokrit s točo in bel, kakor da bi bil zasnežen. Prav tako so bili naslednjega dne pobeljeni od toče še drugi kraji, med njimi Mrzla planina, Trnovac, Sv. Anton, Konjska glava, Hantija, Leskovec, Poklek, Krajna brda in druge vasi.

Vihar je porušil tudi več gospodarskih poslopij. V Zagradcu je prevrnil posestniku Zvegljču kozolec osmih štantov in ga zdrobil. Na kozolecu je bilo osem voz sena, večja množina detelje in žita. Vse to je vihar raznesel in vničil. V Čanju je vihar zrušil posestniku Mirtu kozolec šestih štantov, na Zigarškem vrhu pa je tudi uničil kozolec posestniku Seničarju. V vsem okolišu, kjer je razsajal vihar, skoro ni kozolca ali odprtega gospodarskega poslopja, ki bi ne bilo poškodovano.

Edino, kar so v teh krajih spravili kmetje od letošnje letine, je od rje zelo poškodovana pšenica. V višjih legah, kakor n. pr. na Mrzli planini, Osredku in drugod, kjer pšenica pozneje zori, se še ni izvršila žetev in je toča uničila tudi to žito, tako da so ostali ti kraji letos brez vsake letine. Samo vas Mrzla planina je vsejala letos 75 mernikov pšenice, žela pa ne bo niti zrna.

Razen navedenih vasi imajo vsi ostali kraji, kjer je divjal vihar s točo, okrog 50odstotno škodo.

Nesrečno ljudstvo je tako zbegano, da ne ve, kaj bi delalo. Moli in toži, pa tudi kletve se slišijo, nihče se pa ni lotil kakega dela. Treba je bilo mnogo truda, da je pisec teh vrst ljudem dopovedal, da je treba prijeti takoj za delo in rešiti vsaj ono, kar je mogoče še rešiti, če ne za letos pa vsaj za prihodnja leta.

Ljudje nimajo nobene hrane več ne za sebe ne za živino. Svinjam pokladajo kuhano listje sadnega drevja. Vsa pokrajina je videti kakor bojišče po hudi bitki. Vse sveže barve so izgubile, vse je motno in mrtvo. Po ozračju se širi duh po gnijočem zelenju, ki spominja človeka na prizore na bojiščih, kjer so ležali in trohneli mrtveci.

Posledice te silne nesreče bodo strašne. Pomoč je nujno potrebna, da se prepreči lakota. Opozorjamo na to pristojne činitelje. —j.

NAŠI NA TUJEM

TEŽAVE IN ŽELJE NAŠIH ROJAKOV V NEMCIJI.

Gladbeck, avgusta.

Naša dolžnost je, da se toplo zahvalimo onim činiteljem, ki so se potrudili za nas, da sprejemamo siromašni brezposelni rojaki in rojakinje v Poruhrju potne liste brezplačno. Torej naša ljuba domovina še ni pozabila, čeprav smo precej daleč na tujem. Upamo, da se bodo pristojni činitelji tudi v bodočnosti brigali za nas Slovence: da ne bodo upokojenci izgubili svojih rent, ki so si jih pošteno prislužili, da se brezposelnim ne bo odvzela podpora, dokler niso zaposleni, in da bo Knappschaft popolnoma izplačala vsakega nas inozemcev z vsoto, ki smo jo vplačali, če bi katerega hoteli izgnati iz države. To so zelo važna vprašanja za nas in zaradi tega prosimo, da se pri morebitnih pogajanjih z nemško državo te točke ne pozabijo.

Dne 7. t. m. so nas posetili g. dr. Druškovič, g. Pavel Bolha in g. Doberšek. G. dr. Druškovič je govoril o položaju v naši domovini. Vsi smo ga napeto poslušali, saj radi poslušamo vsako besedo v domačih krajih. Povedal nam je, da tudi Jugoslaviji ni prizanesla kriza in da je tudi tam nekaj brezposelnih. Dela pa da se to, da bo pozneje marsikateri Slovenec, ki se bo hotel vrniti v domovino, našel doma svoj kruh. To je želja mnogih tukajšnjih Slovencev, saj domači kruh je vedno najslajši.

Po razgovoru so zapeli otroci slovenske šole tri domače pesmi, ki naj ostanejo govorniku za spomin iz Gladbecka.

Izseljenci se vračajo iz Amerike. Kakor javljajo naši ameriški listi, zapušta Ameriko več oseb, kakor pa jih prihaja tja. Brezposelni delavci, propadli farmarji in trgovci iščejo svojo srečo v Evropi, ob cenejšem življenju. Za vsakega tujca, ki pride v Zedinjene države, zapustijo trije drugi Ameriko. Uradno poročilo ugotavlja, da je prvič v zgodovini Zedinjenih držav v zadnjem letu odšlo več ljudi iz Amerike, kakor jih je tjakaj dospelo. Danes Zedinjene države niso več pribežališče siromašnih in lačnih. Velika brezposelnost v Ameriki, poostreni naselniški zakoni in številne deportacije so povzročile, da se število priseljencev dnevno krči. Od 1. julija 1931. do 1. maja 1932. je dospelo v Ameriko 32.990 novih naseljencev, za stalno pa se jih je izselilo 94.904.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Hruške v čokoladni kremi. Pol kile ne prežrelih hrušk operi in olupiš ter zreži na štiri dele. Skuhaj jih v oseminki litra vrele vode, v katero si vrgla tri žlice vanilijevega sladkorja. Kuhane in hladne ter odcejene zloži v skledo in jih polij s čokoladno kremo. Čokoladna krema: V lonček deni četrt litra mlačnega mleka, sedem gramov gelatine, štiri rumenjake, 12 dek sladkorja, 12 dek čokolade in pol palčice stolčene vanilije. To kremo kuhaj mešaje na ognju, da se prične gostiti, nato jo odstavi in mešaj na

hladnem, da se čisto shladi, potem pa primešaj še četrt litra sladke stolčene smetane. Vse skupaj pa polij po pripravljenih hruškah in postavi za dve uri na led ali v hladno klet, da se strdi.

Sadna torta. Mešaj v skledi, da naraste, 10 dek sirovega masla, tri rumenjake, 20 dek sladkorja, potem primešaj 6 dek zribane čokolade ali kakava, pol zavitka pecilnega praška, 8 dek Oetkerjevega gustina, zavitek vanilijevega sladkorja, 10 dek moke, 8 žlice mrzlega mleka in sneg dveh beljakov. Model dobro namaži in zlij vanj testo, ga razravnaj in peči v ne prevroči pečici približno 40 minut. Medtem pa pripravi sadje, in sicer ali marelice, breskve, maline ali katerokoli sadje hočeš, takole: Sadju olupiš, razreži na majhne kosce, ga s sladkorjem posuj in pokapaj z malo ruma, da se sadje napije sladkorja in ruma. Ko je torta pečena in hladna, jo prereži na polovico, nadevaj s pripravljenim sadjem, jo zloži skupaj in obloži še po vrhu s sadjem, čez sadje jo nadevaj še s sladko smetano ter jo postavi za dve uri na led ali v mrzlo klet.

Sadne rezine. Mešaj v skledi, da naraste, 6 dek sladkorja in 2 rumenjaka, potem primešaj še 30 dek moke, zavitek pecilnega praška in malo manj kot četrt litra mleka. nazadnje pa še sneg dveh beljakov. Pekačo dobro namaži, zlij testo vanjo, ga razlij po celi pekači. Ostrožnice preberi, jih posladkaj in potresi po testu, naribaj po vrhu še malo lecta in speci. Pečeno in hladno razreži na rezine.

ZANIMIVOSTI

× **Gorgulov bo moral dati glavo.** Kasacijsko sodišče v Parizu bo dne 20. t. m. razpravljalo o pritožbi Pavla Gorgulova proti rabsodbi porotnega sodišča, ki ga je obsodilo na smrt zaradi umora predsednika republike Paula Doumerja. Član kasacijskega sodišča je že sestavil poročilo o tej pritožbi in bo predlagal, naj jo kasacijsko sodišče odbije, ker je brez podlage.

× **Nenavaden dogodek v mošeji.** Vsa perzijska javnost govori o dogodku, ki se je dogodil v božjem hramu v Methetu v severni Perziji. Neki imam je zabavljaj proti neki ženski zaradi moderne obleke, ne da bi vedel, da je bila to sama kraljica. Perzijski šah Riza Khan je takoj, ko je zvedel za dogodek, prišel v mošejo in imamu priložil več zaušnic. Velika množica, ki je bila v mošeji, je tiho in mirno gledala neobičajno obračunavanje.

× **Mrlič se je vrnil.** V Sarstedtu v Nemčiji je policija nepričakovano naletela na moža, ki je bil že 14 let mrtev. Gre za rudarja Schütteja, ki se ob koncu vojne ni vrnil domov, kjer ga je čakala žena s štirimi otročki, zaradi česar so ga oblastva čez dve leti proglasila za mrtvega. Schütte se je pa odpeljal ob koncu vojne v srednjo Nemčijo. Zakaj ni hotel domov, ni znano. V Sarstedtu je delal kot rudar in tovariši so ga imeli za tihega čudaka. Izdajal se je za samca in za ženske se ni zmenil. Lani se je Schütte ponesečil in postal nesposoben za rudarsko delo. Dobival je rudarsko rento in morda bi ne bilo prišlo na dan, da «mrlič» še živi, če ne bi nedavno pisal dopisnico deželni zavarovalnici v Hannoveru zaradi svoje invalidske izkaznice. Zavarovalnica je izročila dopisnico magistratu v Sarstedtu in takoj je prišlo na dan, da za mrtvega proglašeni mož še živi. Žena je živela 14 let kot vdova in pravi, da je pripravljena živeti zopet z možem, če je bil ta čas pošten. Mož pa še ni pokazal nobene resne volje, da bi se vrnil k ženi.

× **Žrtve suše v Braziliji.** V severnem delu Brazilije je vladala letos tako strašna suša, da je bila uničena vsa letina in da gladuje na tisoče ljudi. Oblastva sa napravila za žrtve strašne suše več taborišč. Eno taborišče je v okolici mesta Cairá. V tem taborišču je zdaj nad 25.000 ljudi, navezanih na dobrotelost. Moški bi radi kaj zaslužili in zato so začeli graditi veliko opekarno, da bi si lahko s prodajo opeke vsaj

delno pomagali iz hude stiske. Jasno pa je, da se v takih taboriščih rade pojavijo nalezljive bolezni in zato so morala oblastva ukreniti vse potrebno, da bi ljudi ne zadela še hujša nesreča. Drugo taborišče so napravili ob stoku rek Itapucura in Mearina. V tem taborišču je nad 2000 beguncev. Ker bodo morali begunci ostati v taborišču dolgo, jim je poslala vlada kmetijsko orodje, da bodo obdelovali zemljo okrog taborišča.

× **Rajši brez rok kakor na delo.** V Olomucu na Češkoslovaškem se je pripetil strašen dogodek. Neki 48letni delomrznik je bil obsojen zaradi manjših prestopkov na šest tednov zapora. Po prestani kazni je bil poslan v neko tvornico, kjer morajo nepoboljšljivi potepini prisilno delati. Komaj pa je nastopil svoje mesto v oddelku za papir, je stopil k velikemu stroju za obrezavanje in položil obe roki pod veliko rezilo, obenem pa z nogo pognal stroj. Ostri nož mu je v trenutku odrezal osem prstov na obeh rokah, da se je delavec nezavesten zgrudil na tla. Pri zaslišanju je pozneje izjavil, da ostane rajši vse življenje pohabljenec, kakor da bi delal v tvornici.

× **Pohištvo iz konjskih lobanj.** Argentinska umetnostna obrt osvaja svetovni trg s čudnimi izdelki, s pohištvo iz konjskih lobanj. Že davno so rabili v Argentini tako pohištvo in farmarji po deželi so radi sedeli na stilih iz konjskih lobanj. Tako pohištvo v Argentini ni nič posebnega, kjer je pa seveda lepo izdelano ter okovano s srebrom ali zlatom. V mestih so opazili tako pohištvo trgovci in takoj so ga začeli izvažati v Evropo kot redko posebnost. Dobavitelji v Buenos Airesu imajo zdaj že mnogo naročil iz Berlina in Pariza, kjer se trgovci zelo zanimajo za pohištvo iz konjskih lobanj. Povpraševanje po konjskih lobanjah je tako naraslo, da plačujejo zdaj v Argentini za konjske glave toliko, kolikor so plačevali še nedavno za žive konje. Po farmah so začeli v množicah pobijati konje, ker gredo njihove glave tako dobro v promet.

× **Najmlajša in najmanjša država na svetu** je vatikanska država, ki pa ima razmeroma največ muzejev, knjižnic in cerkva. Zelo dobro je preiskrbljena ta država tudi s telefonskimi in radijskimi aparati. Ima tudi svojo vojsko in policijo, čeprav šteje le okrog 700 prebivalcev. Pravijo, da se razlikuje vatikanska država od drugih v tem, da ni v njej nič naprodaj, niti ne moreš v njej ničesar prodati. Trgovin tam res ni, pač pa se da z marsičem trgovati, zlasti s tobakom. V Italiji je tobak zelo drag, v Vatikanu, kjer ni carine, pa zelo poceni. Zato se Italijani v Vatikanu radi zalagajo s cigaretami in cigarami. V vatikanski državi je edina kavarna, kjer lahko dobiš skodelico kave ali čašico vermute. Posežajo jo navadno gostje, ki se vračajo od maše. Njim je tudi namenjena. Katoliški mašnik ne sme pred mašo ničesar zaužiti, ker pa mnogi duhovniki, ki hodijo v Vatikan maševat, daleč stanujejo, jim je kavarna zelo dobro došla. Med 9. in 2. uro vlada v papeževi državi živahno življenje, od 2. do 4. je pa Vatikan prav za prav zaprt. V tem času vatikanska gospoda obeduje. Popoldne je v Vatikanu mirno. Ceste so prazne, le tu in tam vidiš švicarske gardiste v uniformah, kakor si jih je bil zamislil Raffael. Najvažnejša je v Vatikanu cerkev sv. Petra. Poleg tega ima najmlajša državica apostolsko palačo s tisočeriimi sobami, muzejske dvorane, vojašnice, dve tovarni, tiskarno, bolnice, kolodvor, semenišče in drugo. V tiskarni se tiskajo knjige in vatikanska dnevnik «Osservatore Romano» in «Illustrazione Vaticane».

× **Na vseh planetih lahko prebivajo ljudje.** Znani jugoslovensko-ameriški znanstvenik Nikola Tesla je na svoj 76. rojstni dan podal izjavo, da je mogoče, da so obljudeni tudi drugi planeti, ne samo naša zemlja. Tesla je prepričan, da bi bilo ogromne koristi za zemske prebivalce, ako bi se posrečilo dobiti zvezo s prebivalci drugih planetov, kajti po njegovem mnenju so prebivalci drugih planetov bolj napredovali kakor mi na zemlji.

× **Versko gibanje v Rusiji.** List «Gral», ki izhaja v Münchenu, priobčuje članek kneza Obolenskega o verskem gibanju v Rusiji. Tajne verske organizacije se ustanovljajo zlasti na Kavkazu in ob Črnem morju. Vladni možje to vedo, so pa brez moči, kajti v kavkaških gorah je hudo izslediti dobro skrite organizacije. Boljševiki vedo, da so skupna gospodarstva na Kavkazu, ki jih je zelo mnogo, po svojem ustroju in načinu življenja močno podobna verskim združbam in celo samostanom. Na zunaj je pa vse tako prirodno, da je težko najti razlog za preganjanje. Povratek k veri, ki zavzema med prebivalstvom Rusije vedno večji obseg, se pa ne omejuje samo na starejše ljudi, temveč še posebno na mlado pokolenje. Neki ruski duhovnik je izjavil, da zanimata zdaj ruski narod samo dve vprašanji, in sicer kruh in Bag. Čeprav je strogo prepovedano govoriti o veri, se govori o veri povsod, kjer se sestajajo ljudje. Posebno veliko je zanimanje za vero med ženskami. Tajne verske organizacije, tako imenovana viteška bratstva, ki jih je začela ustanovljati nedavno ruska mladina, se hitro širijo.

× **Svoja trupla prodajajo še živi.** Žalosten dokaz, kako hude čase preživljamo, je tudi dejstvo, da dobiva dunajski anatomski zavod (anatomija je nauk o sestavi delov človeškega telesa) zdaj na leto najmanj tisoč ponudb, s katerimi ljudje vnaprej ponujajo naprodaj svoja trupla, ki jih tak zavod potrebuje za znanstvena preučavanja človeškega telesa. Po večini se obračajo na anatomske zavode siromašni ljudje, ki bi radi zvedeli, koliko bi mogli dobiti za svoje telo, ko ugasne v njem življenje. Mnogi, ki nimajo niti vsakdanjega kruha, se ponujajo celo za 20 ali 10 šilingov. Nad 200 šilingov ne zahteva nihče. Vsak pa zahteva takojšnje plačilo. Toda anatomske zavode ne kaže zanimanja za take kupčije. Pri tem lahko nastanejo težkoče, kajti če oseba, ki je svoje telo prodala, odide le v okolico mesta in tam umre, je težko uveljaviti pravico do njegovega trupla. Človek mora zapustiti svoje truplo anatomskega zavodu v oporoki, ne pa prodati ga. Tudi teh primerov je zdaj vedno več. Ljudje, ki zapuste svoja trupla anatomskega zavodu z oporoko, se dele v dve skupini. V eni skupini so po večini izobraženci, ki jih prav nič ne zanima, kaj bo po smrti z njihovimi zemskimi ostanki, v drugi pa siromašni ljudje, ki hočejo prihraniti sorodnikom stroške za pogreb. Ti določijo v oporoki, naj se njihovi zemski ostanki izročijo anatomskega zavodu, ki potem poskrbi tudi za pogreb. Anatomskega zavodu pa pripadejo sicer samo oni mrliči, ki se za njihov pogreb prve dni po smrti nihče ne javi.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Tolažba.

Bolnik (pred hudo operacijo): «Da, toda ta operacija bi me lahko spravila na boben.»

Zdravnik: «Ne bojte se, saj bodo nosili stroške dediči, ne vi.»

Prava sreča.

Urša: «Sem najsrečnejša žena na svetu. Vzela sem moža, ki sem ga sama hotela.»

Neža: «To ni nič posebnega. Pravo srečo najde žena samo takrat, če vzame moža, ki ga je hotela vzeti druga...»

Še hujsje.

Jaka: «Moja sestra se je zaročila z vdovcem, ki ima štiri otroke in igra na gosli. Ali si moreš misliti še kaj hujsjega?»

Matiija: «Da, šest otrok in trompeto...»

Čestitke.

A: «Ko je pevka nehala peti, so obkolili poslušalci njo in njenega deda ter obema navdušeno čestitali.»

B: «Zakaj pa tudi dedu?»

A: «Ker je gluh...»

Lesni prekupčevalec.

Jaka: «S čim pa kupčuješ?»

Miha: «Z lesom.»

Jaka: «Na debelo ali drobno?»

Miha: «Na drobno. Prodajam vžigalice...»

Listnica uredništva

Bunčani. Po zakonu je tako pisanje žaljivo in ga torej ni mogoče objaviti. Saj ni Vas nihče napadel. Posamezni ljudje, ki ne delajo radi, pa se dobe povsod.

Krka pri Stični. Za lani smo honorar odposlali. Za letos dobiti, ko bo objavljena Vaša povest, kar se bo zgodilo sredi jeseni. Ostalo pride na vrsto od časa do časa.

Plitvični vrh. Nič ne zamerimo, ker nevedni ljudje ne morejo žaliti. Glede šmarnice si zapomnite, da so jo povsod po svetu že zavrgli, ker je podrugod po svetu več ne pijejo. Inozemci neradi kupujejo naše vino, ker se boje, da mu je primešana šmarnica. Tisti članek je napisal Štajerec.

Poljčane. Take dopise, kratke in jedrnate, radi sprejemamo, a jih, žal ne honoriramo.

Vučja vas. Take novice ne moremo objaviti, ker ne vemo, ali je točna. Iz krajev tam okrog Vas smo že večkrat objavili slične vesti, ki so se skoraj vselej, izkazale za netočne. Torej, Bog pomagaj, če nas je izkušnja izmodrila!

MALI OGLASI

Posojila daje brezobrestno

za odkup dolga in nakup nepremičnin: «Zadruga», Ljubljana, poštni predal 307. Iščite poverjenike. 202

Proda se zaokroženo posestvo,

ki meri 33 oralov in ki sestoji iz zidane hiše in gospodarskih poslopij (vse v dobrem stanju), lepega sadnega vrta, njiv, vinograda in lepega gozda. Posestvo je v ravnini ter oddaljeno od železniške postaje v Sevnici eno uro, od župnijske cerkve v Boštanju pa 45 minut. — Več pove Josip Supanz, sodni poduradnik v p. v Sevnici št. 72 ob Savi. 265

Vse čebelarске potrebščine,

točilnice, konve za med itd., obiralnike za sadje, lične ptičje kletke in vso železino nudi Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 1. 254

Kurje oči

odstranite brez bolečin takoj s «soljo sv. Antona», katera pomaga tudi pri revmatizmu, znojenju nog in raznih boleznih v nogah. Skatla 14 Din. Naročila sprejema: A. H. Klančnik, Mojstrana. (Sprejemajo se preprodajalci.) 259

Prodasta se

šivalni stroj za 1200 Din in pisalni stroj za 2500 Din — oba popolnoma nova — v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 5/II.

Naprodaj je močno

novi kolo za 980 Din, prej 1950 Din, s Torpedozunanjiimi mufami. Nekaj koles še z garancijo v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 5/II.

Pot do lastnega doma in blagostanja

vsakomur odprta. Pojasnila daje Stavbna hranilnica in posojilnica v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15. 219

Pozor, obrtniki!

Želite povečati Vaše podjetje? Želite napraviti velik dobiček? Mi Vam pomagamo! Zato javite takoj Vaš naslov upravi tega lista pod: «Velik dobiček». 233

Do 10.000 Din na mesec

lahko vsakdo zasluži! Pošljite takoj Vaš naslov listovi upravi pod: «Sigurno 25». 232

Brezobrestno posojilo

dobi lahko vsakdo! Pišite na naslov: A. H. Klančnik, Mojstrana. 258

Nič posebnega.

A: «Včeraj sem bil v cirkusu in sem gledal jahača. V resnici imenitno je jezdil. Zdaj je sedel na konju, zdaj se mu je držal samo za vrat, zdaj za grivo in naposled je visel pod konjevim trebuhom. Kaj takega res še nisem videl.»

B: «To pa res ni nič posebnega! Ko sem se učil jahati, sem delal prav tako.»

Brez skrbi.

Gospodinja: «Kaj vidim, Nežika! Kako morete vtikati prst v juho?»

Kuharica: «Brez skrbi, gospa, saj ni vroča.»

Sovražniki.

«Zdravniki imamo mnogo sovražnikov na tem svetu.»

«Še več pa seveda na onem.»

Najnovije dvokolo z motorčkom 1 1/2 K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igranje in posamezni deli najceneje. Ceniki franko,

«TRIBUNA» F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Delo

v teh hudih časih lahko vsakdo dobi s tem, da si ustanovi na domu domačo pletarno. Damo vsakomur tekoče delo s tem, da smo mu odjemalci za izgotovljene pletenine, dobavljamo mu prejo in izplačujemo mezde za pletenje, kar izpričujejo mnoge zahvalnice. Pišite še danes za gratisprospekte na trdiko Domača pletarska industrija, oddelek 6. Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica št. 2.

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravlila, obkladki, masiranje, drgnjenje, o načinu kako se žival prisili da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obolesti, ko pri poškodovanju rogov, poškodbi kopyta in zakovanju, pri prisuhi med parklji, opeklini, strelli, zlomu kosti, zvitju, izclenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, driski, zaprtju, koliki, napevanju goveda in ovac, pri tujih pred-

metih v požiralniku, pretresu možgan, solnčarici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo! Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36.50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani

Selenburgova ulica št. 3